

Ankestyrelsens praksisundersøgelser

Anbringelse af børn og unge

Januar 2008

Ankestyrelsen

Ankestyrelsens praksisundersøgelser

Anbringelse af børn og unge

Januar 2008

Ankestyrelsen

Titel Praksisundersøgelse om anbringelse af børn og unge
Udgiver Ankestyrelsen, januar 2008
ISBN nr. ISBN 978-87-7811-054-1
Designkoncept Kontrapunkt as
Layout og tryk Schultz Grafisk
Kontakt Ankestyrelsen, Amaliegade 25,
Postboks 9080, 1022 København K
Telefon 33 41 12 00. Telefax 33 41 14 00
E-post ast@ast.dk
Hjemmeside www.ast.dk

Denne publikation kan frit citeres med tydelig kildeangivelse

Indholdsfortegnelse

Side

4	Forord
5	Kapitel 1 Resumé og anbefalinger
11	Kapitel 2 Resultater
39	Kapitel 3 Materiel vurdering samt vurdering af særlige sagsbehandlingsregler
75	Kapitel 4 Vurdering af forvaltningsretlige regler
79	Bilag 1 Undersøgelsens hjemmel, omfang og metode
82	Bilag 2 Regelgrundlag mv.
89	Bilag 3 Udvalgte kommunefordelte resultater
94	Bilag 4 Måleskema

Forord

Ankestyrelsen fik som følge af anbringelsesreformens ikrafttræden 1. januar 2006 en forpligtelse til at etablere en statistisk overvågning af anbringelsesområdet samt at gennemføre flere praksisundersøgelser og andre uddybende analyser.

Denne praksisundersøgelse er den anden i rækken af praksisundersøgelser på anbringelsesområdet, som vi gennemfører siden reformens ikrafttræden. Der er, som i praksisundersøgelsen fra 2006, fokus på kommunernes overholdelse af lovgivningen i forhold til udarbejdelse af § 50 undersøgelser og § 140 handleplaner (de tidligere § 38 undersøgelser og § 58a handleplaner). Ydermere er det i denne undersøgelse vurderet, i hvilket omfang kommunerne afholder den lovpligtige børnesamtale efter § 48, inden der træffes afgørelse om anbringelse.

I forhold til 2006-undersøgelsen er der inddraget flere målepunkter (blandt andet om børnesamtalen), hvilket har haft indflydelse på den samlede vurdering af afgørelserne. Der blev ved vurderingen af afgørelserne i undersøgelsen fra 2006 taget hensyn til, at afgørelserne var truffet umiddelbart efter anbringelsesreformens ikrafttræden. Der var blandt andet tale om sager, som var startet før 2006. Dette hensyn gør sig ikke gældende i denne praksisundersøgelse. Det betyder, at der ikke umiddelbart kan drages paralleller mellem de to undersøgelser.

Udover forpligtelsen i forhold til anbringelsesreformen har Ankestyrelsen en pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som efter de sociale og beskæftigelsesmæssige love kan indbringes for Ankestyrelsen og ankenævnene i statsforvaltningerne, træffes i overensstemmelse med lovgivningen.

Som udgangspunkt kan de praksiskoordinerende instanser ikke tage underinstansernes afgørelser op af egen drift i forbindelse med en praksisundersøgelse. På børn og ungeområdet har vi dog beføjelser til at tage sager op af egen drift. Vi har i forbindelse med denne praksisundersøgelse fundet anledning til at tage to sager op.

Praksisundersøgelsen skal i henhold til retssikkerhedslovens § 79 a behandles på et møde i kommunalbestyrelsen i de deltagende kommuner. Bestemmelsen præciserer det kommunalpolitiske ansvar for at følge op på klageinstansernes praksisundersøgelser og understreger kommunalbestyrelsens ansvar for at implementere retssikkerheden i kommunerne.

1 Resumé og anbefalinger

1.1 Sammenfatning af resultater

Ankestyrelsen har med denne praksisundersøgelse vurderet 11 kommuners praksis ved afgørelse om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. Der er i alt vurderet 143 sager, hvoraf seks drejer sig om anbringelser uden samtykke (tvangsmæssige anbringelser).

Undersøgelsen har særligt fokus på de lovpligtige § 50 undersøgelser, § 140 handleplaner og § 48 børnesamtalen.

64 procent af de indsendte sager er behæftet med fejl

Vores samlede vurdering af afgørelserne viser, at 64 procent (91 sager) af de indsendte afgørelser er behæftet med så alvorlige fejl, at de vurderes ikke at være i overensstemmelse med lovgivningen. I de øvrige 36 procent af sagerne har vi vurderet, at afgørelserne er korrekte og således i overensstemmelse med lovgivningen.

Den væsentligste årsag til, at vi er uenige i de 91 sager, er:

I tre sager er der ikke grundlag for en anbringelse

Vi er i én sag uenig i afgørelsen om anbringelse for barnet/den unge. I to sager er vi på det foreliggende oplysningsgrundlag uenig i anbringelse er den rette foranstaltning.

I 21 sager mangler samtykke til den frivillige anbringelse

I 21 sager er forudsætningen for, at der kan træffes afgørelse om anbringelse med samtykke (frivillig anbringelse) ikke opfyldt. Der mangler i disse sager dokumentation for, at der er indhentet samtykke fra forældremyndighedsindehaver og/eller den unge, der er fyldt 15 år.

I 67 sager følger kommunerne ikke de særlige sagsbehandlingsskridt

Det generelle billede af sagerne viser, at det halter for kommunerne at følge de lovpligtige sagsbehandlingsskridt på anbringelsesområdet. Desuden viser gennemgangen af sagerne, at de indholdsmæssige krav til sagsbehandlingen, som blev skærpet ved anbringelsesreformens ikrafttræden 1. januar 2006, ikke i tilstrækkeligt omfang er indarbejdet i kommunernes sagsbehandling. 67 sager har så alvorlige sagsbehandlingsfejl, at vi har vurderet, at sagerne ikke er i overensstemmelse med regler og praksis.

De væsentligste sagsbehandlingsfejl er, at der ikke er udarbejdet den lovpligtige § 50 undersøgelse og/eller § 140 handleplan, inden afgørelsen om anbringelse er truffet. Det er vigtigt, at der bliver foretaget en grundig og kvalificeret afdækning af barnets/den unges situation fra starten. Det styrker mulighederne for at tilrettelægge forløbet hensigtsmæssigt og fra starten vælge de rigtige foranstaltninger, så unødige flytninger, sammenbrud i anbringelser mv. undgås. § 50 undersøgelsen er samtidig fundamentet for, at der kan udarbejdes en grundig handleplan efter § 140. I blandt de 143 sager er der udarbejdet en undersøgelse i 89 sager og en handleplan i 104 sager.

De indholdsmæssige krav til § 50 undersøgelserne opfyldes i vidt omfang

I de 89 sager, hvor § 50 undersøgelsen er udarbejdet opfylder den i vidt omfang de indholdsmæssige krav. Således opfylder 81 procent i høj grad eller i nogen grad de indholdsmæssige krav.

I de sager, hvor der ikke er udarbejdet en § 50 undersøgelse, har vi vurderet, at der i 40 sager burde have været udarbejdet en undersøgelse på tidspunktet for indsendelse af sagen til Ankestyrelsen.

– men det halter med opfyldelse af kravene til § 140 handleplanerne

Her opfylder kun fire procent i høj grad de indholdsmæssige krav. 60 procent opfylder kravene i nogen grad, mens 36 procent ikke eller i ringe grad opfylder kravene.

Ydermere er det vurderet, at handleplanerne i 41 ud af de 104 sager, hvor der er udarbejdet en handleplan, burde have foreligget inden afgørelse om anbringelse blev truffet.

Kommunerne bør have øget opmærksomhed på børnesamtalen

I forhold til praksisundersøgelsen fra 2006 er det i denne praksisundersøgelse vurderet, hvorvidt kommunerne får afholdt en samtale med barnet/den unge inden der træffes afgørelse om anbringelse – den såkaldte § 48 børnesamtale. Samtalen er blandt andet vigtig for at få et forhåndskendskab til barnet/den unge. Reglerne for afholdelse af børnesamtale i forbindelse med afgørelser om anbringelse er ikke ændret med anbringelsesreformen.

Vores gennemgang af sagerne viser, at det kniber for kommunerne at få afholdt samtalen inden afgørelsen om anbringelse træffes. I en tredjedel af sagerne er der ikke gennemført samtale med barnet, selvom det er servicelovens klare udgangspunkt. En mindre del af de sager, hvor der ikke er gennemført en samtale med barnet, drejer sig om børn på 3 år eller derunder. I disse tilfælde kan utilstrækkelig modenhed hos barnet umiddelbart forklare, at der ikke er gennemført en samtale. Blandt de 15-17-årige er der gennemført samtale i langt hovedparten af sagerne.

Væsentlige sagsbehandlingsskridt bliver ikke noteret

Resultaterne i denne praksisundersøgelse bygger på de dokumenterede oplysninger i de 143 sager, som indgår i undersøgelsen. Kommunerne er blevet bedt om at indsende samtlige akter i sagerne inklusive dokumentation for afgørelsen og partshøring. Ved manglende oplysninger har udgangspunktet været, at sagen er behandlet i kommunen uden denne oplysning.

For mange af de indsendte sager gælder det, at der i forhold til kommunernes journalføring mangler notering af væsentlige sagsbehandlingsskridt i journalen. Det drejer sig for eksempel om notering af omstændigheder ved opstart og afslutning af § 50 undersøgelsen, notering om henvendelser vedrørende barnet/den unge og ikke mindst om afgørelser i sagen.

Mange sager bærer præg af manglende fokusering på intern og ekstern gennemsigtighed i sagsforløbet. For eksempel er det af afgørende betydning for kontinuitet i sagerne ved sagsbehandlerskift, at der er arbejdet grundigt og systematisk med sagerne. Af hensyn til forældrenes retssikkerhed og mulighed for at følge med i sagen er det også af væsentlig betydning, at der ikke er huller i journalføringen.

1.2 Anbefalinger til kommunerne

Samtykke til anbringelsen

For at sikre at samtykke til anbringelsen er indhentet eller forsøgt indhentet fra alle parter, bør det noteres enten i journalen eller på en særskilt checkliste, at forældremyndighedsspørgsmålet er afklaret, og at samtykke er indhentet. Hvis det ikke har været muligt at afklare forældremyndighed og/eller samtykke, bør dette og grunden til dette fremgå.

§ 50 undersøgelsen

Det bør noteres, for eksempel i journalen eller i en rubrik i et fortrykt skema til § 50 undersøgelsen, at spørgsmålet om forældremyndighed er afklaret, og at samtykke til undersøgelsen er indhentet eller forsøgt indhentet fra forældremyndighedshaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år. Hvis det ikke har været muligt at afklare forældremyndighed og/eller indhente samtykke, bør dette og årsagen fremgå.

Der bør lægges vægt på at gennemgå formålet med og indholdet af § 50 undersøgelsen med forældremyndighedshaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år, således at det samtykke, der gives til undersøgelsen, kan betragtes som et informeret samtykke. Det vil være hensigtsmæssigt at indhente et skriftligt samtykke enten på en særskilt blanket eller i en rubrik i et fortrykt skema.

Kommunerne bør i forbindelse med § 50 undersøgelsen have større opmærksomhed på:

- Barnets/den unges sundhedsforhold
- Andre relevante forhold vedrørende barnet/den unge
- De særlige forhold, der skal indgå ved valg af indsats for unge
- Barnets/den unges indstilling
- Forhold i familien og omgivelserne, der kan bidrage til at løse problemerne
- Om der skal foretages undersøgelse af andre børn i familien

En måde at sikre opfyldelsen af kravene til indholdet af § 50 undersøgelsen, kan være at benytte et fortrykt skema, der i sin opbygning medtager alle kravene til en § 50 undersøgelse.

§ 140 handleplaner

Kommunerne bør fortsat have øget opmærksomhed på udarbejdelsen af handleplaner (inden der træffes afgørelse om for eksempel anbringelse). Særligt bør der fortsat være fokus på følgende:

- Mål og delmål vedrørende de 6 temaer, og i den forbindelse præcise og konkrete anvisninger på, hvad der skal ske i forhold til vanskelighederne
- Angivelse i handleplanen af forventet varighed af anbringelsen
- Støtte til familien/forældrene i forbindelse med anbringelse af et barn/en ung udenfor hjemmet, herunder pligten til at tilbyde forældrene særskilt handleplan

En måde til at sikre en øget opmærksomhed på kunne være at benytte et fortrykt skema, der i sin opbygning indeholder alle kravene til en handleplan efter § 140.

§ 48 Børnesamtalen

Kommunerne bør have øget fokus på gennemførelse af børnesamtaler:

- Samtalen skal ske forinden og i rimelig tilknytning til afgørelsen om anbringelse af barnet, således at oplysningerne er dækkende for barnets aktuelle holdning
- Vejledning til barnet eller den unge om mulighed for bisidder under samtalen
- Samtalens indhold: Egentlig samtale om den planlagte foranstaltning eller eventuelt blot orientering herom
- Notatpligt om samtalen for eksempel i journalen eller på et særskilt ark
- Konkret begrundelse, hvis der ikke gennemføres en samtale og dokumentation herfor

En måde til at sikre en øget opmærksomhed på kunne være at benytte et fortrykt skema, der i sin opbygning indeholder alle de procesmæssige og indholdsmæssige krav for samtale afholdelse samt opmærksomhed på eventuel alternativ afdækning af barnets holdning.

Skriftlighed

Da afgørelser om anbringelse er væsentlige og indgribende, anbefaler vi, at også afgørelser om anbringelse med samtykke bør meddeles skriftligt og være kortfattet begrundet. Desuden bør afgørelsen fremgå tydeligt på et særskilt ark og ikke udelukkende som notat i journalen.

2 Resultater

Ankestyrelsen har ved vurdering af de indkaldte sager overordnet taget stilling til, om kommunens afgørelse om anbringelse af et barn uden for hjemmet er behandlet i overensstemmelse med regler og praksis efter de pr. 1. januar 2006 gældende regler. Der har ved vurderingen særligt været fokus på § 50 undersøgelsen, § 140 handleplanen og § 48 børnesamtalen.

Dette kapitel samler resultaterne af vores vurdering af de indsendte sager i forhold til de enkelte målepunkter, der indgår i undersøgelsen, *jf. måleskema i bilag 4*. Indledningsvis i kapitlet beskrives sagerne generelt.

Vi har indkaldt sager fra 11 kommuner, hvor kommunen har truffet afgørelse om anbringelse efter 1. januar 2006 for i videst muligt omfang at kunne vurdere reglerne efter anbringelsesreformen ikrafttræden. Der henvises til *bilag 1* for en gennemgang af undersøgelsens hjemmel, omfang og metode.

I dette års praksisundersøgelse har vi udarbejdet kommunefordelte tabeller om afgørelsernes korrekthed, oplysningsgrundlaget i sagerne, opfyldelse af kravene for § 50 undersøgelsen og § 140 handleplanen i lov om social service, *jf. bilag 3*.

2.1 Beskrivelse af sagerne

I praksisundersøgelsen indgår 143 kommunale afgørelser om anbringelse af børn og unge fordelt på 137 afgørelser om anbringelse med samtykke (frivillig anbringelse) og seks afgørelser om anbringelse uden samtykke (tvangsmæssig anbringelse). I undersøgelsen indgår ingen afgørelser om tvangsmæssig anbringelse med samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år, *jf. tabel 2.1*.

Tabel 2.1 Kommunens/børn og unge-udvalgets afgørelser

	Antal	Procent
Frivillig anbringelse	137	96
Tvangsmæssig anbringelse	6	4
Tvangsmæssig anbringelse med samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år	0	0
I alt	143	100

På landsplan er godt ni procent af anbringelserne tvangsmæssige anbringelser¹. Den lave andel af tvangsmæssige anbringelser blandt de indsendte sager skyldes, at der specifikt er bedt om sager, som ikke er anket, og at afgørelser om tvangsmæssige anbringelser ofte bliver anket.

2.1.1 Alder og køn

Som det gør sig gældende for anbragte børn og unge på landsplan, opgjort i Ankestyrelsens anbringelsesstatistik, er anbringeshyppigheden i denne praksisundersøgelse stigende med alderen. Desuden stemmer aldersfordelingen i praksisundersøgelsen overens med aldersfordelingen for børn og unge, som er anbragt i løbet af 2006.

Af de 143 afgørelser vedrører 35 procent børn og unge i alderen 12-14 og 39 procent børn og unge i alderen 15-17 år. Syv procent af afgørelserne vedrører børn i alderen 0-3 år, *jf. tabel 2.2*.

Tabel 2.2 Alder på afgørelsestidspunktet og køn

	Dreng		Pige		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
0-3 år	4 ¹	5	7	11	11	7
4-6 år	5	6	3	5	8	6
7-11 år	13	17	5	8	18	13
12-14 år	29	37	21	32	50	35
15-17 år	27	35	29	44	56	39
I alt	78	100	65	100	143	100

Note: Alderen er opgjort på tidspunktet for kommunens afgørelse. I de tilfælde, hvor datoen for kommunens afgørelse er uoplyst, er alderen opgjort pr. 1. maj 2007. 1) Heraf 1 ufødt barn.

¹ Ankestyrelsen Børn og unge anbragt uden for hjemmet, årsstatistik 2006, januar 2008

78 sager, svarende til 55 procent, vedrører afgørelser om anbringelse af drenge, mens 65 sager, svarende til 45 procent, vedrører piger. Dette er i overensstemmelse med kønsfordelingen for børn og unge, som er i løbet af 2006, er anbragt på landsplan.

2.1.2 Forældremyndighed

I 36 procent af sagerne har forældrene til det anbragte barn fælles forældremyndighed. I 55 procent af sagerne har moderen forældremyndigheden alene, mens det i otte procent af sagerne er faderen, som alene har forældremyndigheden. I én procent af sagerne har andre end forældrene forældremyndigheden over barnet/den unge, *jf. tabel 2.3*.

Tabel 2.3 Hvem har forældremyndigheden over barnet/den unge?

	Antal	Procent
Fælles	52	36
Mor	78	55
Far	12	8
Andre	1	1
I alt	143	100

2.1.3 Anledning til start af anbringelsessagen

32 procent af de 143 sager er startet blandt andet på baggrund af henvendelse fra forældremyndighedsindehaver, mens 11 procent af sagerne alene er startet på baggrund af henvendelse fra forældremyndighedsindehaver. I 12 procent af de 143 sager har barnet/den unge selv henvendt sig, heraf henvendte barnet/den unge sig alene i tre procentpoint af sagerne. To procent af sagerne er startet efter underretning fra daginstitution, den ene alene som underretning fra en daginstitution, den anden i kombination med henvendelse fra sundhedsplejen og anden i familien, jf. tabel 2.4.

Tabel 2.4 Anledningen til at anbringelsessagen blev startet

	Antal sager	Procent	Heraf eneste anledning	
			Antal sager	Procent
Henvendelse fra forældremyndighedsindehaver	46	32	16	11
Kommunens eget initiativ	30	21	11	8
Underretning fra skole/fritidshjem eller SFO	28	20	7	5
Underretning fra sundhedsplejen eller sundhedsvæsnet i øvrigt	23	16	6	4
Henvendelse fra barnet/den unge selv	17	12	4	3
Underretning fra anden i familien/bekendtskabskredsen	15	11	6	4
Underretning fra politi/domstol	11	8	1	1
Underretning fra daginstitution	2	2	1	1
Underretning fra andre	56	39	20	14

Note: Procenten summer ikke op til 100, da anbringelsessagen kan være startet på baggrund af mere end én henvendelse,

I 39 procent af sagerne er anbringelsessagen blandt andet rejst efter henvendelse fra andre, som eksempelvis familiebehandler, psykolog, støtteperson, familiepleje med flere. I 14 procent af disse sager startede sagen alene på baggrund af henvendelse fra andre.

Anledningen i de tvangsmæssige sager

I de seks sager, som vedrører tvangsmæssige anbringelser, er sagen i to tilfælde alene startet på baggrund af underretning fra skole/fritidshjem eller SFO. En tvangsmæssig anbringelse er startet alene på baggrund af underretning fra politi/domstol og en tvangsmæssig anbringelse er startet alene på baggrund af underretning fra andre. I de to øvrige sager er den ene startet på baggrund af henvendelser fra andre, anden i familien, daginstitution og sundhedsplejen mv., og den anden på baggrund af henvendelse fra andre, anden i familien og på kommunens eget initiativ.

2.1.4 Oplysningsgrundlag

Det er i sagerne opgjort, hvorfra kommunerne har de oplysninger, som er anvendt til afgørelsen om anbringelse. I de fleste sager (91 procent) indgår oplysninger fra moderen I 80 procent indgår oplysninger fra barnet/den unge og i 45 procent indgår oplysninger fra faderen, *jf. tabel 2.5*. At der i relativt få sager indgår oplysninger fra daginstitution/pædagoger og sundhedsplejerske skal ses i lyset af, at der indgår få børn under syv år i undersøgelsen.

Tabel 2.5 Hvor har kommunen oplysninger fra?

	Antal	Procent
Mor	130	91
Barnet/den unge	115	80
Skole/lærer	94	66
Far	65	45
Psykologer	62	43
Læger	53	37
Netværk	47	33
Daginstitution/pædagoger	16	11
Sundhedsplejerske	4	3
Andre ¹⁾	96	67

Note: Procenten summer ikke til 100, da kommunens oplysninger kan komme mere end et sted fra.

1) For eksempel politi, familiebehandler, kontaktperson, aflastningsfamilie, produktionskole, tidligere kommune

I 20 procent af sagerne foreligger der ikke oplysninger fra barnet /den unge. En fordeling på alder af de 29 sager, hvor kommunen ikke har oplysninger fra barnet/den unge viser, at det ikke kun er de små børn, som ikke bidrager med oplysninger, *jf. tabel 2.6.*

Tabel 2.6 Aldersfordeling i sager, hvor der ikke foreligger oplysninger fra barnet/den unge

	Antal sager uden oplysninger fra barnet/den unge	Antal børn i alt i aldersgruppen	Procentandel af aldersgruppen
0-3 år	9	11	82
4-6 år	3	8	38
7-11 år	5	18	28
12-14 år	6	50	12
15-17 år	6	56	11
I alt	29	143	20

2.2 Materiel og formel vurdering

Vi har vurderet afgørelsernes korrekthed ud fra om anbringelsesgrundlaget har været til stede (materielt grundlag) og ud fra opfyldelsen af de særlige sagsbehandlingsregler, som knytter sig til lovområdet (formelt grundlag).

Vores samlede vurdering af afgørelserne viser, at 64 procent (91 sager) af de indsendte afgørelser er behæftet med så alvorlige sagsbehandlingsfejl, at de vurderes ikke at være i overensstemmelse med lovgivningen. I de øvrige 36 procent (52 sager) af sagerne har vi vurderet, at afgørelserne er korrekte og således i overensstemmelse med lovgivningen, *jf. tabel 2.7*.

Tabel 2.7 Er afgørelsen om anbringelse lovmæssig korrekt?

	Antal	Procent
Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	52	36
Nej, afgørelsen er ikke i overensstemmelse med regler og praksis	91	64
I alt	143	100

Det er opgjort, hvilken primær årsag der ligger til grund for vurderingen om at 91 sager ikke er lovmæssigt korrekte.

I tre sager har vi vurderet, at der ikke er noget grundlag for at anbringe barnet/den unge. Vi er således uenige i, at der er truffet afgørelse om anbringelse i disse tre sager.

I 21 sager foreligger der ikke samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og/eller den unge, der er fyldt 15 år, hvorfor forudsætningen for en frivillig anbringelse ikke er til stede.

I 67 sager, og dermed langt størstedelen af de ikke lovmæssigt korrekte afgørelser, er den primære årsag formelle fejl, *jf. tabel 2.8*.

Tabel 2.8 De ikke lovmæssigt korrekte afgørelser fordelt efter primære årsag

	Antal	Procent
Anbringelsesgrundlaget er ikke til stede	3	3
Grundlaget for en frivillig anbringelse er ikke til stede (samtykke til anbringelsen mangler)	21	23
Formelle fejl	67	74
I alt	91	100

Note: Der kan i den enkelte sag være tale om flere fejl. Således mangler der for eksempel samtykke i én sag, hvor anbringelsesgrundlaget ikke er til stede, og i en række sager med manglende samtykke er der formelle fejl.

De formelle fejl skyldes blandt andet manglende § 50 undersøgelser og/eller manglende § 140 handleplaner. Det er også vurderet som en formel fejl, hvis § 50 undersøgelsen og/eller § 140 handleplanen ikke har foreligget inden afgørelsen om anbringelse, og der ikke har været akutte hensyn. Dette gør sig gældende for ca. halvdelen af afgørelserne med formelle fejl.

Det er desuden vurderet som en formel fejl, hvis der ikke er gennemført en samtale med barnet inden anbringelsen, og der ikke har været omstændigheder, der har talt for, at samtalen ikke kunne gennemføres.

2.2.1 Vurdering af oplysningsgrundlaget

En vurdering af oplysningsgrundlaget i sagerne viser, at 73 procent af sagerne ikke mangler oplysninger eller mangler enkelte mindre væsentlige oplysninger. I 27 procent af sagerne mangler enten flere og/eller væsentlige eller afgørende oplysninger, *jf. tabel 2.9*.

Tabel 2.9 Vurdering af oplysningsgrundlaget

	Antal	Procent
Ingen oplysninger mangler	61	43
Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	43	30
Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	21	15
Afgørende oplysninger mangler	18	12
I alt	143	100

Note: Ved oplysningsgrundlaget forstås oplysninger om barnet/den unge og familien, som belyser, om betingelserne for at træffe en afgørelse om anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet er opfyldt.

Sammenhængen mellem vurdering af afgørelsernes lovmæssige korrekthed og oplysningsgrundlaget i sagerne fremgår af *tabel 2.10*. Her ses det, at 26 afgørelser vurderes at være ikke lovmæssigt korrekte, selv om de er fuldt oplyste. Og 18 sager vurderes at mangle så afgørende oplysninger, at afgørelsen vurderes ikke at være lovmæssig korrekt. Det skyldes manglende samtykke til anbringelsen.

Tabel 2.10 Sammenhæng mellem afgørelsens korrekthed og oplysningsgrundlag, antal sager

	Afgørelsen lovmæssig korrekt		
	Ja	Nej	I alt
Ingen oplysninger mangler	35	26	61
Enkelte oplysninger mangler	16	27	43
Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	0	21	21
Afgørende oplysninger mangler	0	18	18
I alt	51	91	143

2.2.2 Samtykke til anbringelsen

En afgørelse om frivillig anbringelse kræver samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Samtykket skal omfatte formålet med anbringelsen.

I 89 procent af de frivillige anbringelser har forældremyndighedsindehavere(n) givet et samtykke, som omfatter formålet med anbringelsen, mens 11 procent ikke har givet et samtykke, som omfatter formålet med anbringelsen, *jf. tabel 2.11*.

Tabel 2.11 Har forældremyndighedsindehavere(n) givet et samtykke, som omfatter formålet med anbringelsen?

	Antal	Procent
Ja	122	89
Nej	15	11
I alt	137	100

Note: Seks anbringelser er tvangsmæssige anbringelser og indgår derfor ikke i opgørelsen.

Ud af de 56 sager, hvor den unge er fyldt 15 år, har 82 procent givet samtykke, som omfatter formålet med anbringelsen. 18 procent af de unge, der er fyldt 15 år, har ikke givet et samtykke, som omfatter formålet med anbringelsen, *jf. tabel 2.12.*

Tabel 2.12 Har den unge, der er fyldt 15 år, givet et samtykke, som omfatter formålet med anbringelsen?

	Antal	Procent
Ja	46	82
Nej	10	18
I alt	56	100

Note: I undersøgelsen indgår 56 unge der er fyldt 15 år

I 12 sager af de 15 sager i tabel 2.11 mangler der (alene) samtykke fra forældremyndighedsindehavere. I 7 sager af de 10 sager i tabel 2.12 mangler (alene) samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år. I 3 sager mangler der såvel samtykke fra forældremyndighedsindehavere som den unge. I alt mangler samtykke således i 22 sager. I én af disse sager, var den primære årsag til, at afgørelsen ikke blev vurderet lovmæssig korrekt, at anbringelsesgrundlaget ikke var til stede. Der er herefter 21 sager, hvor den primære årsag til, at afgørelsen ikke blev vurderet lovmæssig korrekt, er manglende samtykke. Det svarer til tabel 2.8.

2.3 Vurdering af særlige sagsbehandlingsregler

Med anbringelsesreformen blev kravene til indholdet til § 50 undersøgelsen og § 140 handleplanen præciseret. Der har ved vurderingen af sagerne været særligt fokus på § 50 undersøgelsen, § 140 handleplanen og § 48 børnesamtalen.

2.3.1 § 50 undersøgelsen

Forud for en anbringelse skal kommunen gennemføre en socialfaglig undersøgelse, som ud fra en helhedsbetragtning afdækker barnets/den unges forhold. Vi har vurderet følgende temaer i kommunens sagsbehandling omkring § 50 undersøgelsen:

- Om der er udfærdiget en § 50 undersøgelse
- Om der er givet samtykke til undersøgelsen
- Undersøgelsens beskrivelse af de seks lovfæstede temaer samt særlige forhold for den unge, der er fyldt 15 år
- Om kommunen har vurderet, om der skal foretages en undersøgelse af andre børn i familien
- Oplysninger om forældremyndighedsindehavers og barnet/den unges holdning til anbringelsen
- Oplysninger om forhold i familien og omgivelserne
- Om kommunen har udfærdiget en begrundet stillingtagen til foranstaltningen
- Om 4 måneders fristen er overholdt og hvis ikke, om der er udarbejdet en foreløbig vurdering

I 90 sager, svarende til 63 procent, er der udarbejdet en § 50 undersøgelse i forbindelse med anbringelsen. I 40 sager (28 procent), hvor vi har vurderet, at der burde have foreligget en § 50 undersøgelse, er der ikke udarbejdet en undersøgelse, *jf. tabel 2.13*.

De 40 sager omfatter både de sager, hvor der ikke har været særlige forhold omkring anbringelsen og de sager, hvor der har været særlige forhold, men hvor undersøgelsen 4 måneder efter afgørelsen om anbringelse endnu ikke er udarbejdet.

Tabel 2.13 Er der udarbejdet en § 50 undersøgelse?

	Antal	Procent
Ja	90	63
Nej, men det burde der have været	40	28
Nej, men 4 mdrs. frist ikke overskredet	13	9
I alt	143	100

I 13 sager, svarende til ni procent, hvor der ikke er udarbejdet en § 50 undersøgelse, er det angivet som årsag, at der har været akutte hensyn i forbindelse med anbringelsen. I de sager var der endnu ikke ved sagernes indsendelse til Ankestyrelsen gået 4 måneder siden afgørelsen om anbringelse, hvorfor kommunen stadig havde mulighed for at udarbejde undersøgelsen.

I det følgende vil indholdet i 89 undersøgelser ud af de 90 undersøgelser blive vurderet, da indholdet i § 50 undersøgelsen i én sag ikke er vurderet, fordi kravet om § 50 undersøgelse ikke omfattede vordende forældre på tidspunktet for afgørelsen.

Rettidig afslutning af § 50 undersøgelsen

Med mindre særlige forhold gør sig gældende kan en anbringelse kun iværksættes efter gennemførelse af en socialfaglig undersøgelse af barnet/den unge.

En gennemgang af de 89 undersøgelser viser, at 15 undersøgelser først er afsluttet efter afgørelsen om anbringelse, hvilket har haft betydning for udfaldet af vores vurdering af sagens korrekthed. Yderligere 7 undersøgelser er først udarbejdet efter afgørelsen om anbringelse, men det har ikke haft betydning for udfaldet af sagens lovmæssige korrekthed på grund af sagernes akutte karakter. I 8 sager har det ikke været muligt at afgøre, om undersøgelsen er afsluttet før eller efter afgørelsen om anbringelse.

Vurdering af opfyldelsen af de indholdsmæssige krav i § 50 undersøgelserne

Vi har foretaget en vurdering af, i hvor høj grad § 50 undersøgelserne samlet set opfylder kravene i lov om social service. Der er alene vurderet på indholdet i de udarbejdede undersøgelser. Kravet om at undersøgelsen skal foreligge inden at afgørelsen om anbringelse træffes, har ikke haft indflydelse på denne vurdering.

81 procent af undersøgelserne opfylder enten i høj grad (21 procent) eller i nogen grad (60 procent) kravene, mens 19 procent af undersøgelserne kun i ringe grad opfylder kravene. Der er således ingen sager, som slet ikke opfylder kravene, *jf. tabel 2.14*.

Tabel 2.14 Opfylder undersøgelsen samlet set kravene i lov om social service § 50?

	Antal	Procent
I høj grad	19	21
I nogen grad	53	60
I ringe grad	17	19
Nej, opfylder ikke krav	0	0
I alt	89	100

Resultatet af den samlede vurdering af indholdet i § 50 undersøgelserne i tabel 2.14 bygger på vurdering af, i hvor høj grad de nedenstående forhold er opfyldt i undersøgelsen.

Samtykke til § 50 undersøgelsen

I de 89 sager, hvor der er udarbejdet en § 50 undersøgelse, har moderen i 43 sager forældremyndigheden alene og tilsvarende har faderen i ni sager forældremyndigheden alene. I 36 sager er der fælles forældremyndighed og i en sag er det andre, der har forældremyndighed.

I de tilfælde, hvor moderen alene er forældremyndighedsindehaver, er der givet samtykke til § 50 undersøgelsen i 72 procent af sagerne, mens faderen, som alene forældremyndighedsindehaver, har givet samtykke til undersøgelsen i 78 procent af sagerne. I henholdsvis to og en sag er der ikke samtykke fra moderen eller faderen. Mens det i 11 sager ikke er oplyst, om der er givet samtykke til undersøgelsen, *jf. tabel 2.15*.

Tabel 2.15 Har forældremyndighedsindehaver givet samtykke til § 50 undersøgelsen i sager, hvor mor eller far alene har forældremyndighed?

	Mor	Procent	Far	Procent
Ja	31	72	7	78
Nej	2	5	1	11
Uoplyst	10	23	1	11
I alt	43	100	9	100

I de 36 ud af de 89 sager med en § 50 undersøgelse, hvor der er fælles forældremyndighed til barnet/den unge, er der i 61 procent af sagerne (22 sager) givet samtykke til undersøgelsen af begge forældre, mens der i otte procent af sagerne (tre sager) kun er givet samtykke af moderen, men ikke af faderen. Seks procent af sagerne (to sager) har ikke oplysninger om et samtykke fra forældrene, mens det i 25 procent af sagerne (ni sager) ikke er oplyst, om der er givet samtykke *jf. tabel 2.16*.

Tabel 2.16 Har begge forældre ved fælles forældremyndighed givet samtykke til § 50 undersøgelsen?

	Antal	Procent
Samtykke fra begge forældre	22	61
Samtykke alene fra moder	3	8
Samtykke alene fra fader	0	0
Intet samtykke fra forældre	2	6
Uoplyst	9	25
I alt	36	100

Note: Tabellen omfatter de 36 § 50 undersøgelser, hvor der er fælles forældremyndighed.

I 31 af de 89 sager, hvor der er udarbejdet en undersøgelse, er den unge fyldt 15 år. I 42 procent af disse sager fremgår det, at den unge har givet samtykke til undersøgelsen. I 19 procent (seks sager) af sagerne fremgår det, at der ikke er givet samtykke. I 39 procent (12 sager) er det ikke oplyst, om der er givet samtykke, *jf. tabel 2.17*.

Tabel 2.17 Har den unge, der er fyldt 15 år, givet samtykke til § 50 undersøgelsen?

	Antal	Procent
Ja	13	42
Nej	6	19
Uoplyst	12	39
I alt	31	100

Note: Tabellen omfatter de 31 § 50 undersøgelser, hvor den unge er fyldt 15 år.

Beskrivelse af barnets/den unges forhold

Kommunen skal som grundlag for anbringelsen anlægge en helhedsbetragtning, som indebærer, at § 50 undersøgelsen skal omfatte seks lovfæstede temaer: Barnets/den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber samt andre relevante forhold skal undersøges.

I ca. 90 procent af de 89 sager bliver de fire temaer udvikling og adfærd, familie-, skole- og fritidsforhold i høj grad eller i nogen grad beskrevet i § 50 undersøgelsen. I 74 procent af § 50 undersøgelseerne beskrives sundhedsforhold i høj grad eller nogen grad, mens det for andre relevante forhold, for eksempel kriminalitet, misbrug, sproglige eller religiøse forhold gælder i 68 procent af § 50 undersøgelseerne, *jf. tabel 2.18*.

Tabel 2.18 § 50 undersøgelsens beskrivelse af de seks lovfæstede temaer, procent

	I høj grad eller nogen grad	I ringe grad eller slet ikke	I alt
Udvikling og adfærd ¹	92	8	100
Familieforhold ¹	90	10	100
Skoleforhold ²	90	10	100
Fritidsforhold og venskaber ²	87	13	100
Sundhedsforhold ¹	74	26	100
Andre relevante forhold ²	68	32	100

Note: 1) Omfatter alle 89 sager, hvor der er udarbejdet § 50 undersøgelser efter 1. januar 2006.

2) Skoleforhold omfatter 81 sager, fritidsforhold og venskaber 85 sager og andre relevante forhold de 56 sager, hvor det var relevant at undersøge disse forhold.

For unge, der er fyldt 15 år, kræves det yderligere, at undersøgelsen afdækker de særlige forhold for denne aldersgruppe, som skal indgå ved valg af indsats. I næsten 60 procent af de sager, hvor der er udarbejdet § 50 undersøgelse for den unge, der er fyldt 15 år, er særlige forhold slet ikke eller kun i ringe grad, *jf. tabel 2.19*.

Tabel 2.19 Afdækker § 50 undersøgelsen særlige forhold for den unge, der er fyldt 15 år?

	Antal	Procent
I høj grad	3	10
I nogen grad	10	32
I ringe grad	9	29
Nej	9	29
I alt	31	100

Note: Tabellen omfatter 31 § 50 undersøgelser, hvor den unge er fyldt 15 år

Undersøgelse af andre børn

Kommunen skal i forbindelse med undersøgelsen vurdere, om der skal foretages undersøgelse af eventuelle andre børn i familien.

I 49 af de 89 sager var det relevant at undersøge andre børn i familien. I 43 procent af § 50 undersøgelserne er denne vurdering ikke foretaget af kommunerne, selvom det er vurderet at være relevant, *jf. tabel 2.20*.

Tabel 2.20 Har kommunen i forbindelse med undersøgelsen vurderet, om der skal foretages undersøgelse af andre børn i familien?

	Antal	Procent
Ja	28	57
Nej	21	43
I alt	49	100

Note: I 40 af de 89 sager med § 50 undersøgelse var det ikke relevant at undersøge andre børn i familien. Det skyldes blandt andet, at der ingen søskende er, søskende er over 18 år eller at der er særlige forhold/handicap hos den anbragte.

Oplysninger om holdning til anbringelsen

Der skal foreligge oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren og barnet/den unge stiller sig til den foranstaltning, som er resultatet af § 50 undersøgelsen.

I 86 procent af sagerne har kommunen tilvejebragt oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren stiller sig til anbringelsen, mens der i 14 procent ikke er tilvejebragt oplysninger om holdningen til anbringelsen, *jf. tabel 2.21*.

Tabel 2.21 Indeholder § 50 undersøgelsen oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren stiller sig til anbringelsen?

	Antal	Procent
Ja	77	86
Nej	12	14
I alt	89	100

I 63 procent af undersøgelserne indgår oplysninger om, hvordan barnet/den unge stiller sig til anbringelsen, mens der i 26 procent af undersøgelserne ingen oplysninger er om dette, *jf. tabel 2.22*.

Tabel 2.22 Indeholder § 50 undersøgelsen oplysninger om, hvordan barnet/den unge stiller sig til anbringelsen?

	Antal	Procent
Ja	56	63
Nej	23	26
Uoplyst	2	2
Ikke relevant/ikke muligt ¹	8	9
I alt	89	100

Noter: I 4 sager var barnet 0 år ved udarbejdelsen af undersøgelsen, og det har derfor ikke været muligt at tilvejebringe barnets holdning.

1) Kan skyldes umodenhed eller handicap hos barnet/den unge

Oplysninger om forhold i familien

Kommunen skal indhente oplysninger om, hvorvidt der er forhold i familien eller i familiens omgivelser, som kan bidrage til at løse problemerne. Gennemgangen af sagerne viser, at der i 30 procent af undersøgelserne ikke eller kun i ringe grad er oplyst om disse forhold, *jf. tabel 2.23*.

Tabel 2.23 Indeholder § 50 undersøgelsen oplysninger om forhold i familien eller i dennes omgivelser?

	Antal	Procent
I høj grad	24	27
I nogen grad	38	43
I ringe grad	12	13
Nej	15	17
I alt	89	100

Begrundet stillingtagen

Kommunen skal på baggrund af undersøgelsen udfærdige en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger for barnet/den unge og i bekræftende fald, hvilken slags foranstaltning som vil være mest hensigtsmæssig.

Kommunerne har i ni ud af ti af § 50 undersøgelserne udfærdiget en begrundet stillingtagen til anbringelsen, *jf. tabel 2.24*.

Tabel 2.24 Er der udfærdiget en begrundet stillingtagen til anbringelsen?

	Antal	Procent
I høj grad	65	73
I nogen grad	15	17
I ringe grad	3	3
Nej	6	7
I alt	89	100

Tidsfrist overholdt og foreløbig vurdering

§ 50 undersøgelsen skal være afsluttet inden for fire måneder, efter at kommunen er blevet opmærksom på, at barnet/den unge har behov for særlig støtte. Hvis særlige omstændigheder har gjort, at det ikke har været muligt at afslutte undersøgelsen inden fire måneder, skal der udarbejdes en foreløbig vurdering.

I 65 procent af de sager, hvor der er udarbejdet en § 50 undersøgelse, er denne afsluttet inden for 4 måneder, *jf. tabel 2.25*.

Tabel 2.25 Er undersøgelsen afsluttet inden for fire måneder?

	Antal	Procent
Ja	58	65
Nej	17	19
Uoplyst	14	16
I alt	89	100

I 14 af de 17 sager, hvor undersøgelsen ikke er afsluttet inden for fire måneder, er der heller ikke udarbejdet en foreløbig vurdering, *jf. tabel 2.26*.

Tabel 2.26 Hvis undersøgelsen ikke er afsluttet inden for fire måneder, er der så udarbejdet en foreløbig vurdering?

	Antal	Procent
Ja	3	18
Nej	13	76
Uoplyst	1	6
I alt	17	100

2.3.2 § 140 Handleplan

Inden der træffes afgørelse om anbringelse, skal der udover § 50 undersøgelsen også udarbejdes en § 140 handleplan, som blandt andet skal angive formålet med anbringelsen samt angive, hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet.

Der er i 73 procent af sagerne udfærdiget en handleplan, mens der i 18 procent ikke er udfærdiget en handleplan, og hvor vi har vurderet, at der burde have været udarbejdet en handleplan. I ni procent af sagerne har anbringelsen haft et akut forløb, *jf. tabel 2.27*.

Tabel 2.27 Er der udfærdiget en handleplan?

	Antal	Procent
Ja	104	73
Nej, men det burde der have været	26	18
Nej, pga. akut forløb	13	9
I alt	143	100

Rettidig afslutning af § 140 handleplanen

Som det gør sig gældende for § 50 undersøgelsen skal § 140 handleplanen også være udarbejdet inden afgørelsen om anbringelse træffes. 39 procent af de udarbejdede handleplaner forelå ikke, inden afgørelsen blev truffet. Herudover er der i 17 procent af sagerne ikke udarbejdet en handleplan, men her har anbringelsen haft et akut forløb, *jf. tabel 2.28*.

Tabel 2.28 Foreligger handleplanen inden afgørelsen om anbringelsen er truffet?

	Antal	Procent
Ja	34	33
Nej, men det burde den	41	39
Nej pga. akut forløb	18	17
Uoplyst	11	11
I alt	104	100

Vurdering af opfyldelsen af de indholdsmæssige krav i § 140-handleplanerne

Af de 104 udfærdigede handleplaner opfylder fire procent i høj grad loven, mens 60 procent i nogen grad opfylder kravene i loven. 36 procent opfylder kravene i ringe grad (32 procent) eller slet ikke (fire procent), *jf. tabel 2.29*.

Tabel 2.29 Opfylder handleplanen samlet set kravene i lov om social service § 140?

	Antal	Procent
I høj grad	4	4
I nogen grad	63	60
I ringe grad	33	32
Nej	4	4
I alt	104	100

Den samlede vurdering af handleplanerne i *tabel 2.29* bygger på, at der er foretaget en vurdering af nedenstående temaer i handleplanerne.

Formål og nødvendig indsats

I størstedelen af de 104 sager er formål med og indsats i § 140 handleplan angivet i høj grad og i nogen grad – henholdsvis 94 og 90 procent, *jf. tabel 2.30*.

Tabel 2.30 Angiver handleplanen formål og nødvendig indsats?

	Formål angivet		Indsats for at opnå formålet angivet	
	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	70	67	45	43
I nogen grad	28	27	49	47
I ringe grad	2	2	4	4
Nej	4	4	6	6
I alt	104	100	104	100

Mål og delmål

§ 140 handleplanen skal opstille mål og delmål for de samme seks lovfæstede temaer, som også indgår i § 50-undersøgelsen.

De fire temaer udvikling og adfærd, familie-, skole- og fritidsforhold beskrives i høj grad eller i nogen grad i § 140 handleplanen. I 51 procent af § 140 handleplanerne beskrives sundhedsforhold i høj grad eller nogen grad, mens det for andre relevante forhold beskrives i 23 procent af de 104 § 140 handleplaner. Det skal dog bemærkes, at der i 47 procent af sagerne ikke er andre relevante forhold, *jf. tabel 2.31*.

Tabel 2.31 Er der opstillet mål/delmål for de 6 lovfæstede temaer? Procent

	I høj grad eller nogen grad	I ringe grad eller slet ikke	Ej relevant	I alt
Udvikling og adfærd	83	17	-	100
Familieforhold	71	29	-	100
Skoleforhold	65	24	11	100
Fritidsforhold og venskaber	69	26	5	100
Sundhedsforhold	51	47	2	100
Andre relevante forhold	23	30	47	100

Indsatsens forventede varighed

I 65 procent af de 104 udarbejdede handleplaner har kommunen angivet, hvor længe den angivne indsats forventes at vare, *jf. tabel 2.32*.

Tabel 2.32 Er indsatsens forventede varighed angivet i handleplanen?

	Antal	Procent
Ja	68	65
Nej	36	35
I alt	104	100

Støtte til familien og særskilt plan til forældre

I halvdelen af de undersøgte handleplaner er det ikke (37 procent) eller kun i ringe grad (13 procent) angivet, hvilke former for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet/den unge opholder sig uden for hjemmet, *jf. tabel 2.33*.

Tabel 2.33 Angiver handleplanen hvilke former for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien?

	Antal	Procent
I høj grad	22	21
I nogen grad	30	29
I ringe grad	14	13
Nej	38	37
Ikke relevant	0	0
I alt	104	100

Kommunerne skal, udover at beskrive støtten til familien i handleplanen, tilbyde forældrene at udarbejde en særskilt plan, som skal uddybe hvilken form for støtte, som kan tilbydes familien. I de fleste sager foreligger der ingen særskilt handleplan for støtte til forældrene, eller også er det uoplyst i de fremsendte sagsakter, *jf. tabel 2.34*.

Tabel 2.34 Er forældrene tilbudt en særskilt plan for støtte?

	Tilbud til moderen		Tilbud til faderen	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Ja	8	7	4	3
Nej	87	84	45	44
Uoplyst	9	9	3	3
Ikke relevant	0	0	52	50
I alt	104	100	104	100

Note: Spørgsmålet er alene vurderet i de 104 sager, hvor der lå en handleplan for barnet.

2.3.3 § 48 børnesamtale

Forinden en afgørelse træffes, skal der gennemføres en samtale med barnet eller den unge. Kan samtalen ikke gennemføres, skal barnets/den unges holdning til afgørelsen tilvejebringes på anden vis, jf. lov om social service § 48. Ud af de 143 sager, er der i 66 procent gennemført en samtale med barnet/den unge, mens der i 34 procent ikke er gennemført en samtale, jf. tabel 2.35.

Tabel 2.35 Er der gennemført en samtale med barnet/den unge?

	Antal	Procent
Ja	95	66
Nej	48	34
I alt	143	100

Der er gennemført flest børnesamtaler med børn/unge, der er fyldt 12 år. I aldersgruppen 12-14 år er der gennemført en § 48 børnesamtale med 68 procent af børnene og for de unge, der er fyldt 15 år er andelen 84 procent, jf. tabel 2.36.

Tabel 2.36 Er der gennemført børnesamtale? Aldersfordelt

Alder	Ja	Nej	I alt	Procent andel af aldersgruppen, hvor der er gennemført børnesamtale
0-3 år	1	10	11	10
4-6 år	5	3	8	63
7-11 år	8	10	18	44
12-14 år	34	16	50	68
15-17 år	47	9	56	84
I alt	95	48	143	66

2.4 Vurdering af forvaltningsretlige regler

Vi har også vurderet, om afgørelserne om anbringelse er i overensstemmelse med forvaltningsretlige regler.

Afgørelsesform

Der er ikke krav om, at afgørelser om anbringelse med samtykke, jf. servicelovens § 52, stk. 3, nr. 8, skal meddeles i skriftlig form, og det er også i ganske få af sagerne om frivillig anbringelse, at afgørelsen er meddelt skriftligt.

13 procent af afgørelserne foreligger som skriftlige afgørelser, mens 58 procent af afgørelserne foreligger som et notat i kommunens journal. 17 procent af afgørelserne foreligger som samtykkeerklæring. Otte procent foreligger som et indstillingsnotat og fire procent af afgørelserne har en anden form, jf. tabel 2.37.

Tabel 2.37 Hvilken form har afgørelsen?

	Antal	Procent
Skriftlig afgørelse	19	13
Skriftligt notat i kommunens journal	83	58
Indstillingsnotat	11	8
Samtykke erklæring	24	17
Anden form	6	4
I alt	143	100

Begrundelse

I 84 procent af de 19 sager, hvor afgørelsen er meddelt skriftligt, har kommunerne i høj grad begrundet deres afgørelser i overensstemmelse med reglerne og 16 procent har i nogen grad, *jf. tabel 2.38.*

Tabel 2.38 Hvis der er givet skriftlig afgørelse, er den så i overensstemmelse med FVL §§ 22-24?

	Antal	Procent
I høj grad	16	84
I nogen grad	3	16
I ringe grad	0	0
Nej	0	0
I alt	19	100

Klagevejledning

I de klagevejledninger, der er givet i forhold til tvangsmæssige anbringelser, er tre klagevejledninger i høj grad korrekte, mens én klagevejledning ikke er korrekt. I to sager har det ikke været relevant at give en klagevejledning, *jf. tabel 2.39.*

Tabel 2.39 Er klagevejledningen korrekt i tvangsmæssige anbringelser, *jf. FVL § 25?*

	Antal	Procent
I høj grad	3	50
I nogen grad	0	0
I ringe grad	0	0
Nej	1	17
Ikke relevant ¹	2	33
I alt	6	100

Note: 1) De to sager vedrører foreløbige afgørelser om anbringelse uden samtykke, *jf. servicelovens § 75, stk. 1. såkaldte formandsafgørelser.* Disse kan ikke påklages. Sidstnævnte følger af servicelovens § 168, stk. 1, *jf. § 75, stk. 1.*

3 Materiel vurdering samt vurdering af særlige sagsbehandlingsregler

3.1 Generelle bemærkninger

Ankestyrelsen har med denne praksisundersøgelse ønsket at gennemføre en ny undersøgelse af kommunernes sagsbehandling i forbindelse med afgørelser om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet efter anbringelsesreformens ikrafttræden den 1. januar 2006. Vi har som ved praksisundersøgelsen i 2006 ønsket at fokusere på særligt kommunernes praksis i forbindelse med undersøgelse af barnets eller den unges forhold, jf. servicelovens § 50, og udarbejdelse af handleplan i sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. servicelovens § 140. Undersøgelsen omfatter også praksis i forbindelse med samtaler med barnet eller den unge, jf. servicelovens § 48.

Vi har bedt kommunerne om at indsende samtlige akter i sagerne inklusive dokumentation for afgørelsen og partshøring. Hvis alle relevante akter ikke er blevet indsendt, kan dette have haft indflydelse på vurderingen af sagen. Hvis en oplysning alene fremgår af kommunens journal, har udgangspunktet været, at oplysningen har været mundtlig i forhold til borgeren. Ved manglende oplysninger har udgangspunktet været, at sagen er behandlet i kommunen uden denne oplysning. Resultaterne i denne undersøgelse bygger således på de dokumenterede oplysninger i de 143 sager, der indgår i undersøgelsen.

Emnet for dette kapitel er Ankestyrelsens vurdering af, om kommunernes afgørelser om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet er i overensstemmelse med lovgivningen, herunder de særlige sagsbehandlingsregler, der er knyttet til lovområdet.

Beskrivelsen har særligt fokus på de områder, som kommunerne ifølge undersøgelsens resultater bør have større opmærksomhed på. Beskrivelsen er ledsaget af eksempler, som illustrerer problemerne. Hvor det kan tjene som vejledning, er der suppleret med positive eksempler.

3.2 Er afgørelsen i overensstemmelse med regler og praksis

Reglerne om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet findes i servicelovens § 52, stk. 3, nr. 8, jf. stk. 1 (frivillig anbringelse), og i servicelovens § 58 (anbringelse uden samtykke, herunder anbringelse uden samtykke, hvor den unge, der er fyldt 15 år, er enig i anbringelse). Vi har dels foretaget en vurdering af grundlaget for anbringelsen, herunder samtykket ved afgørelser om frivillige anbringelser, dels vurderet sagerne i forhold til de særlige regler om sagsbehandlingen i servicelovens § 50 (undersøgelse), § 140 (handleplaner) og § 48 (samtale med barnet/den unge). Vi henviser til *bilag 2* om regelgrundlaget.

I 91 sager har vi vurderet, at afgørelsen ikke er i overensstemmelse med regler og praksis, jf. kapitel 2. Det skal understreges, at dette i langt de fleste tilfælde skyldes, at der er væsentlige mangler i sagsbehandlingen, eller at det fornødne samtykke til anbringelsen mangler. Vi har således alene i tre sager vurderet, at der ikke er dokumenteret behov for en anbringelse. To af disse sager er utilstrækkeligt oplyst.

I 21 sager har vi vurderet, at der ikke er grundlag for en frivillig anbringelse, da forældremyndighedsindehaver og/eller den unge ikke har givet samtykke til anbringelsen, eller samtykket ikke opfylder lovens krav.

I 67 sager har vi vurderet, at afgørelsen ikke er korrekt på grund af væsentlige mangler i sagsbehandlingen. Dette skyldes typisk, at der ikke er gennemført en § 50 undersøgelse af barnets/den unges forhold inden afgørelsen, eller at der ikke er udarbejdet en § 140 handleplan inden afgørelsen. I en del af sagerne består manglen i, at barnet/den unge ikke har fået tilbudt en samtale inden afgørelsen, og at der ikke er anført en konkret begrundelse for, at høring af barnet/den unge er undladt.

Eksempler på afgørelser, der ikke er i overensstemmelse med regler og praksis

Der er ikke grundlag for en anbringelse

Sag nr. 159 Sagen drejer sig om 15-årig döv dreng. Han er beskrevet som en velfungerende dreng, der trives og udvikler sig. Familien er beskrevet som velfungerende. Drengen går på en specialskole for døve og hørehæmmede, hvor der er få jævnaldrende. Kommunens § 50 undersøgelse konkluderer blandt andet, at det er nødvendigt for drengens fortsatte trivsel og udvikling fagligt og socialt, at han kommer ud blandt ligestillede jævnaldrende unge. Kom-

munen vurderer, at det er af væsentlig betydning af hensyn til drengens særlige behov for støtte, at han kommer på en landsdækkende kost- og efterskole for døve og hørehæmmede unge. Opholdet bliver etableret som en anbringelse uden for hjemmet.

Vi vurderer, at afgørelsen ikke er korrekt, da der ikke er grundlag for en anbringelse uden for hjemmet. Sagen er tilstrækkeligt oplyst. Et ophold på kost- og efterskolen er af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov for støtte. Der er imidlertid ikke behov for, at opholdet sker som led i en anbringelse uden for hjemmet. Der er ikke behov for den opfølgning og dertil hørende beslutningskompetence for kommunen, som følger af en afgørelse om anbringelse.

§ 50 undersøgelse mangler

Sag nr. 061 Sagen drejer sig om en 13-årig pige, som bor med sin mor og tre yngre søskende. Moderen, der tidligere er blevet udsat for vold i parforholdet, bliver overfaldet af sin samlever, hvilket pigen overværer. Skolen er meget bekymret for pigen og underretter kommunen, som iværksætter familierådgivning. Familien flytter til en ny kommune, som iværksætter aflastning, psykologisk undersøgelse af pigen og undersøgelse af familiens situation og behov ved psykolog og familiekonsulent, som blandt andet peger på familiebehandling og professionel hjælp til pigen. Pigen bliver henvist til psykolog, og aflastningsordningen bliver udvidet. Kommunen bliver bekendt med, at pigen har fast ophold hos aflastningsfamilien. Moderen fortæller om pigens voldsomme reaktioner i konfliktsituationer. Moderen magtede ikke mere og bad aflastningsfamilien om at tage over. Kommunen taler med pigen, der trives hos aflastningsfamilien og ønsker at blive boende der. Skolen oplyser, at pigen har ændret sig i positiv retning. Kommunen træffer med moderens samtykke afgørelse om, at pigen skal være anbragt uden for hjemmet.

Vi vurderer, at afgørelsen ikke er korrekt, da der ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse. Der er ca. tre år tidligere lavet en undersøgelse af pigens forhold i forbindelse med afgørelse om aflastning og psykologisk undersøgelse. Der er ikke udarbejdet en ny supplerende undersøgelse i forbindelse med afgørelsen om anbringelse. Sagen er i øvrigt tilstrækkeligt oplyst til, at det konkret kan vurderes, at der er et anbringelsesgrundlag.

Handleplan mangler

Sag nr. 072 Sagen drejer sig om en 14-årig dreng, som med forældrenes samtykke har været anbragt uden for hjemmet i ca. seks år. Drengen stikker af fra anbringelsesstedet, hvorefter

han bliver hjemgivet. Drengen får bevilget en kontaktperson, som underretter kommunen på grund af stor bekymring for drengen. Kommunen udarbejder en § 50 undersøgelse og træffer med forældrenes samtykke afgørelse om, at drengen igen skal være anbragt uden for hjemmet. Der bliver ikke udarbejdet en handleplan. (Sagen er også nævnt under afsnit 4.3.2).

Vi vurderer, at afgørelsen ikke er korrekt, da der ikke er udarbejdet en handleplan.

Både § 50 undersøgelse og § 140 handleplan mangler

Sag nr. 049 Sagen drejer sig om en 13-årig dreng, som i tiltagende grad viser tegn på mistrivsel. Der har gennem flere år været iværksat forskellige former for støtte i hjemmet bl.a. familievejledning og kontaktperson og psykologbistand til drengen. Ifølge psykologisk undersøgelse mangler moderen overskud på grund af massive psykiske og fysiske vanskeligheder. Psykologen peger på, at situationen i hjemmet er uholdbar. Drengen bliver med moderens samtykke anbragt uden for hjemmet. Kommunen oplyser, at der ikke er lavet en § 50 undersøgelse på grund af arbejdspress i kommunen. Der er heller ikke lavet en § 140 handleplan. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.5).

Vi vurderer, at afgørelsen ikke er korrekt, da der hverken er udarbejdet en § 50 undersøgelse eller en §140 handleplan. Der er ikke oplysninger om særlige forhold, der kan begrunde, at § 50 undersøgelse ikke er udarbejdet. Der er heller ikke oplysninger om, at anbringelsen af hensynet til barnet ikke kan afvente, at der bliver udarbejdet en § 140 handleplan. Sagen er i øvrigt tilstrækkeligt oplyst til, at det konkret kan vurderes, at der er et anbringelsesgrundlag.

Barnet/den unge har ikke fået tilbudt en § 48 samtale – der er ingen begrundelse for dette

Sag nr. 160 Sagen drejer sig om en 11-årig dreng med massive adfærdsproblemer. Heldagsskolen kan ikke længere rumme ham og underretter kommunen. Efter § 50 undersøgelse træffer kommunen med samtykke fra forældrene afgørelse om, at drengen skal være anbragt uden for hjemmet. Barnet får ikke tilbudt en § 48 samtale inden afgørelsen. Sagsbehandleren taler efterfølgende med barnet, som bliver orienteret om afgørelsen. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.3).

Vi vurderer, at afgørelsen ikke er korrekt, da barnet ikke har fået tilbudt en § 48 samtale inden afgørelsen, og da der ikke er anført en begrundelse for dette.

3.2.1 Særligt om samtykke til anbringelse

En afgørelse om frivillig anbringelse efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 8, jf. stk. 1, forudsætter, at forældremyndighedsindehaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år, har givet samtykke til anbringelsen.

Samtykke til anbringelse skal efter servicelovens § 53 omfatte formålet med anbringelsen (informeret samtykke).

Der er ingen formelle krav til afgivelsen af samtykket.

Vi har i en del af sagerne vurderet, at afgørelsen om frivillig anbringelse ikke er korrekt, da der ikke er givet fornødent samtykke til anbringelsen. Typisk mangler samtykke fra en af forældremyndighedsindehaverne eller den unge, eller der er tale om et samtykke, der ikke opfylder kravene i servicelovens § 53. Vi har i disse tilfælde ikke vurderet, om der ville være grundlag for en anbringelse uden samtykke.

I nogle sager er der ikke indhentet samtykke fra den unge, da den unge for eksempel på grund af hæmmet psykisk udvikling mangler evne til at give et informeret samtykke. Vi har vurderet, at samtykke fra forældremyndighedshaver(e) i denne situation ikke er en tilstrækkelig forudsætning for at iværksætte en frivillig anbringelse. En frivillig anbringelse af en ung, der er fyldt 15 år, kræver således efter loven et informeret samtykke fra både forældremyndighedsindehaver(e) og den unge.

Det må afklares, om der i denne situation, hvor den unge ikke kan udnytte muligheden for at udøve egne partsrettigheder, er mulighed for at udpege en værge, der kan handle på den unges vegne i dette specifikke spørgsmål.

Eksempler på, at der ikke er grundlag for en frivillig anbringelse

Samtykke fra den ene forældremyndighedsindehaver mangler

Sag nr. 128 Sagen drejer sig om anbringelse af 13-årig dreng, der bor hos sin mor. Forældrene har fælles forældremyndighed. Skolen er bekymret for drengen og underretter kommunen. Kommunen udarbejder en § 50 undersøgelse og iværksætter i den forbindelse en psykologisk undersøgelse af drengen. Kommunen vurderer på baggrund af undersøgelsen, at drengen skal være anbragt uden for hjemmet. Kommunen skriver til moderen, at skriftligt samtykke fra

forældrene er nødvendig for at iværksætte en anbringelse. Kommunen vedlægger en samtykkeerklæring og beder moderen om at sørge for, at den bliver underskrevet af begge forældre og returneret, hvilket ikke sker. Årsagen fremgår ikke. Moderen meddeler siden mundtligt, at hun er enig i, at drengen skal være anbragt. Kommunen træffer herefter afgørelse om en frivillig anbringelse. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.4.2, 3.4.5 og 3.6).

Vi vurderer, at der ikke er grundlag for en frivillig anbringelse, da der ikke er dokumentation for, at der er indhentet samtykke til anbringelsen fra faderen, der har del i forældremyndigheden.

Samtykke fra den unge mangler

Sag nr. 065 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng, som bor hos sin mor, der har forældremyndigheden. Drengen trives ikke hjemme og tager ophold hos sin far. Drengens problematiske adfærd fortsætter, og nogle måneder senere meddeler forældrene i et møde, at ingen af dem kan have drengen boende. Forældrene foreslår, at drengen kommer på behandlingshjem. Kommunen træffer afgørelse om, at drengen skal være anbragt uden for hjemmet. Planen er, at han skal i første omgang skal være på en døgninstitution, hvor der skal laves en psykologisk undersøgelse. Herefter skal der findes et egnet opholdssted/ behandlingshjem. Drengen bliver ikke inddraget i beslutningen. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.3).

Vi vurderer, at der ikke er grundlag for en frivillig anbringelse, da der ikke er indhentet samtykke til anbringelsen fra den unge.

Samtykke fra den unge mangler – den unge kan ikke give et informeret samtykke

Sag nr. 041 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng, der ifølge børnepsykiatrisk undersøgelse er mentalt retarderet i sværere grad. Han har desuden en gennemgribende udviklingsforstyrrelse (atypisk autisme) og en forstyrrelse af aktivitet og opmærksomhed (ADHD). Moderen henvender sig til kommunen, da drengen på grund af sine vanskeligheder fylder meget i hjemmet, og moderen er bekymret for lillebroderen, som viser tegn på mistriivsel. Efter § 50 undersøgelse træffer kommunen med moderens samtykke afgørelse om, at drengen skal være anbragt uden for hjemmet. Drengen bliver ikke inddraget i sagen. Det fremgår ikke, at kommunen har overvejet spørgsmålet om samtykke fra den unge. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.5).

Vi vurderer, at der ikke er grundlag for en frivillig anbringelse, da den unge ikke har givet samtykke til anbringelsen. Vi vurderer samtidig, at drengen på grund af sin intellektuelle funktionsnedsættelse formentlig ikke kan give et samtykke, der opfylder lovens krav. Som anført ovenfor må det afklares, om der er mulighed for at udpege en værge for den unge, som kan handle for den unge i dette spørgsmål.

Samtykket opfylder ikke kravene til et samtykke

Sag nr. 027 Sagen drejer sig om pige på 3 måneder, som siden fødslen har opholdt sig på familieinstitution sammen med sine forældre. Under opholdet bliver der lavet en psykologisk undersøgelse af forældrenes forældreevne. Kommunen vurderer på baggrund af familieinstitutionens observationer og resultatet af forældreevneundersøgelsen, at pigen skal være anbragt uden for hjemmet. Forældrene er uforstående og meget vrede. De synes, at det gik godt på familieinstitutionen og kan ikke forstå bekymringen for pigen. Forældrene får oplyst, at pigen skal være anbragt på en institution, og at de skal tage stilling til, om de vil give samtykke til anbringelsen, eller om anbringelse skal være tvangsmæssig. Forældrene vælger herefter at give samtykke.

Vi vurderer, at der ikke er grundlag for en frivillig anbringelse, da samtykket ikke opfylder kravene til et samtykke. Forældrene blev stillet over for valget mellem en frivillig anbringelse og en anbringelse uden samtykke. Forældrene forstår ikke, at en anbringelse er nødvendig.

Ankestyrelsens anbefaling

For at sikre at samtykke til anbringelsen er indhentet eller forsøgt indhentet fra alle parter, bør det noteres enten i journalen eller på en særskilt checkliste, at forældremyndighedsspørgsmålet er afklaret, og at samtykke er indhentet. Hvis det ikke har været muligt at afklare forældremyndighed og/eller samtykke, bør dette og grunden til dette fremgå.

3.3 Oplysningsgrundlaget

Ved oplysningsgrundlaget forstår vi oplysninger om barnet/den unge og familien, som belyser, om betingelserne for at træffe en afgørelse om anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet er opfyldt.

§ 50 undersøgelsen og § 140 handleplanen bygger på oplysninger om barnets/den unges forhold, men anses ikke i selv for at være oplysninger. At der ikke er udarbejdet en § 50 undersøgelse eller en § 140 handleplan påvirker således ikke i sig selv vurderingen af oplysningsgrundlaget.

De sager, der indgår i praksisundersøgelsen, er generelt tilstrækkeligt oplyst. I ca. tre fjerdedele af sagerne mangler der enten ingen oplysninger eller enkelte mindre væsentlige oplysninger.

I godt en fjerdedel af sagerne mangler afgørende oplysninger eller flere og/eller væsentlige oplysninger. Det drejer sig først og fremmest om sager, hvor samtykke fra en forældremyndighedsindehaver eller fra den unge ikke er forsøgt indhentet, og sager, hvor barnet ikke er blevet hørt om sin holdning til anbringelse. Vi har kun i to tilfælde vurderet, at behovet for en anbringelse ikke er tilstrækkeligt belyst.

I de sager, hvor der mangler afgørende oplysninger eller flere og/eller væsentlige oplysninger, har vi vurderet, at afgørelsen ikke er i overensstemmelse med regler og praksis.

Eksempler på oplysningsgrundlaget

Afgørende oplysninger mangler – der er ikke grundlag for en frivillig anbringelse

Sag nr. 042 Sagen drejer sig om en 15-årig pige, der har boet hos sin far siden forældrenes skilsmisse. Forældrene har fælles forældremyndighed. Efter uoverensstemmelser med faderen flytter pigen hen til moderen, der er alene med to små børn og belastet af egne problemer. Pigen og moderen har mange konflikter, og pigen kommer ikke i skole. Kommunen giver afslag på et kost- eller efterskoleophold for pigen og bevilger familiebehandling. Pigen bliver gravid. Pigens kæreste skal snart afsone en længere fængselsstraf, og der er tvivl, om han vil anerkende faderskabet. Kommunen vurderer, at det er vigtigt, at pigen får plads og ro til at forberede sig på rollen som mor og træffer med moderens samtykke afgørelse om, at pigen skal være anbragt uden for hjemmet på eget værelse.

Vi vurderer, at afgørende oplysninger mangler, da der ikke er indhentet samtykke til anbringelsen fra faderen, der har del i forældremyndigheden. Der er derfor ikke grundlag for en frivillig anbringelse.

Afgørende oplysninger mangler – grundlag for anbringelse er ikke dokumenteret

Sag nr. 065 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng, som har boet hos sin mor siden forældrenes problematiske skilsmisse. Moderen har forældremyndigheden. I skolefritidsordningen opstår bekymring på grund af lillebroderens adfærd, og kommunen iværksætter støtte i form af familiebehandling og psykologbistand til moderen. Moderen og hendes samlever henvender sig siden på grund af problemer med begge drenge. De fortæller, at de har mange konflikter med den ældste, og at han et par gange er stukket af og taget hen til sin far. Drengen fortæller, at han går sin vej, fordi han ikke vil høre på moderens og samleverens skænderier. Han kan ikke holde ud at bo hjemme. Moderen gider ikke tale med ham, og han er bange for hendes vrede. Han går med tanker om selvmord. Skolen udtrykker bekymring for drengen. Kommunen henviser drengen til samtaler med psykolog og familien til familiebehandling. Drengen stikker af og tager ophold hos sin far og dennes ægtefælle, som henvender sig flere gange på grund af problemer med drengen, som er meget vred. De fortæller, at psykologsamtalerne er ophørt, da børnerådgivningen vurderede, at flere samtaler ikke var nødvendige. Da drengen har boet hos faderen i mere end tre måneder, indkalder kommunen til et møde. Drengen deltager efter forældrenes beslutning ikke i mødet, hvor forældrene meddeler, at ingen af dem kan have drengen boende. De foreslår, at han kommer på et behandlingshjem. Kommunen træffer uden at udarbejde en § 50 undersøgelse afgørelse om, at drengen skal være anbragt uden for hjemmet. Planen er, at han i første omgang skal være på en døgninstitution, hvor der skal laves en psykologisk undersøgelse. Herefter skal der findes et egnet opholdssted/ behandlingshjem. Anbringelsen bliver ikke iværksat. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.2.1).

Vi vurderer, at afgørende oplysninger mangler. Den unges egen opfattelse af den aktuelle situation er ikke belyst, da han ikke er blevet inddraget i beslutningen, og der er ikke indhentet oplysninger fra psykologen og skolen. Sagen er således ikke tilstrækkeligt oplyst til, at det kan vurderes, at der er grundlag for en anbringelse. Desuden er der ikke indhentet samtykke til anbringelsen fra den unge.

Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler – grundlag for anbringelse er ikke dokumenteret

Sag nr. 022 Sagen drejer sig om en 14-årig pige, som sammen med sin lillesøster bor hos sin mor og moderens kæreste. Moderen ringer til kommunen og beder om hjælp. Pigerne gør,

hvad der passer dem, og moderen magter ikke længere at have dem boende. Moderen fortæller, at pigerne for ca. seks år siden blev anbragt uden for hjemmet uden samtykke og hjemgivet sidste år, da tidligere kommune vurderede, at de ikke profiterede af anbringelsen. Hun fortæller desuden, at den ældste pige som 7-årig har været udsat for et seksuelt overgreb og har haft det rigtig svært under anbringelsen. Moderen tager psykofarmaka og kan ikke overskue problemerne omkring pigerne. I et møde 14 dage senere oplyser moderen, at hun er kronisk træt og aldrig føler, at hun har ro i sindet. Moderen beder om, at kommunen finder et sted til den ældste, som ikke vil indordne sig og er meget grænsesøgende. Pigen fortæller, at det ikke længere går godt med at bo hjemme. Hun havde ikke selv ønsket at komme hjem og vil gerne bo et andet sted. Hun fortæller desuden, at hun tit bliver meget ked af det, og at hun sommetider har lyde af knive eller pigge i hovedet. Hun har talt med mange psykologer, men det er aldrig blevet gjort færdigt. Det bliver aftalt, at familien i påsken skal prøve at få det til at fungere, og at sagsbehandleren ringer efter påske og hører, hvordan det er gået. Fire dage senere ringer moderen meget opgivende og fortæller, at det ikke går. Kommunen træffer med moderens samtykke afgørelse om, at pigen og hendes lillesøster akut skal anbringes uden for hjemmet.

Vi vurderer, at flere og/eller væsentlige oplysninger mangler, da baggrunden for den akutte anbringelse ikke er beskrevet nærmere. Sagen er således ikke tilstrækkeligt oplyst til, at det kan vurderes, at der er grundlag for en anbringelse.

Fleere og/eller væsentlige oplysninger mangler – der er mangler ved sagsbehandlingen

Sag nr. 160 Sagen drejer sig om en 11-årig dreng med massive adfærdsproblemer. Heldagsskolen kan ikke længere rumme ham og underretter kommunen. Efter § 50 undersøgelse træffer kommunen med samtykke fra forældrene afgørelse om, at drengen skal være anbragt uden for hjemmet. Barnet får ikke tilbudt en samtale inden afgørelsen. Der er ikke anført en begrundelse for dette. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.2).

Vi vurderer, at flere og/eller væsentlige oplysninger mangler, da der ikke er talt med barnet, og da barnets egen opfattelse af situationen ikke fremgår af sagen i øvrigt. Undladelsen af at høre barnet er, da dette ikke er begrundet i barnets modenhed eller sagens karakter, en så alvorlig mangel ved sagsbehandlingen, at afgørelsen af denne grund ikke er korrekt.

3.4 Socialfaglig undersøgelse af barnets/den unges forhold – § 50 undersøgelse

Reglerne om kommunens undersøgelse af barnets/den unges forhold, hvis det må antages, at barnet/den unge trænger til særlig støtte, findes i servicelovens § 50. Denne undersøgelse betegnes herefter § 50 undersøgelse.

Det er vigtigt, at der bliver foretaget en kvalificeret og grundig afdækning af barnets/den unges situation fra starten. Det styrker mulighederne for at tilrettelægge sagen hensigtsmæssigt og fra starten vælge de rigtige foranstaltninger. En grundig undersøgelse giver overblik over barnets/den unges samlede situation, således at det kan vurderes, om en indsats skal iværksættes og i givet fald hvilken, med henblik på at skabe sammenhæng og kontinuitet i barnets liv.

Ændringen af servicelovens § 50 i forbindelse med anbringelsesreformen, der trådte i kraft 1. januar 2006, har til formål at præcisere kravene til en § 50 undersøgelse. Hensigten er, at kommunerne i højere grad skal arbejde bredt og helhedsorienteret og få fokus på de ressourcer, der kan bidrage til at løse problemerne. Der er således krav om, at § 50 undersøgelsen skal afdække både ressourcer og problemer i forhold til seks temaer.

§ 50 undersøgelsen er fundamentet for handleplanen efter § 140, som skal opstille mål og delmål i forhold til samme 6 temaer, der behandles som led i § 50 undersøgelsen.

En § 50 undersøgelse er en systematisk afdækning af barnets/den unges situation, som indebærer dels en indsamling af viden om barnet/den unge og familien, dels en vurdering og en konklusion på grundlag af den indsamlede viden. Kravet om en § 50 undersøgelse er således ikke opfyldt blot ved, at de nødvendige oplysninger, er indhentet.

Vi har ved vurderingen af, om der er gennemført en § 50 undersøgelse, lagt til grund, at det skal være dokumenteret, at kommunen har belyst og forholdt sig til de forhold, som en § 50 undersøgelse skal omfatte, og har udarbejdet en begrundet stillingtagen til, om der skal iværksættes foranstaltninger.

De fleste af de § 50 undersøgelser, der er vurderet i praksisundersøgelsen, er dokumenteret i form af et særskilt dokument. Nogle er dokumenteret i form af et journalnotat.

For at sikre sammenhæng mellem problemer og valg af indsats skal der som hovedregel være gennemført en § 50 undersøgelse, inden kommunen iværksætter støtteforanstaltninger efter serviceloven.

I praksisundersøgelsen indgår en del sager, hvor der er gennemført en § 50 undersøgelse i forbindelse med tidligere støtteforanstaltninger. Vi har i disse tilfælde lagt til grund, at der som udgangspunkt skal være gennemført en ny supplerende § 50 undersøgelse, før kommunen kan iværksætte en anbringelse.

Der er i denne praksisundersøgelse foretaget en vurdering af 89 § 50 undersøgelser². I 53 sager er der ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse. En del af disse sager drejer sig om akutte anbringelser.

Resultatet peger på, at kommunerne bør have større opmærksomhed på kravet om, at der bliver gennemført en § 50 undersøgelse inden en afgørelse om anbringelse, også i de tilfælde, hvor der i forbindelse med tidligere støtteforanstaltninger er gennemført en § 50 undersøgelse.

3.4.1 Særligt om tidspunktet for § 50 undersøgelse

Det følger af servicelovens § 52, stk. 2, at § 50 undersøgelsen skal være gennemført, inden en anbringelse iværksættes. Kravet kan fraviges, hvis særlige forhold gør sig gældende. Det kan for eksempel være nødvendigt af hensynet til barnet/den unge at iværksætte en anbringelse, før undersøgelsen er gennemført.

23 af de 89 § 50 undersøgelser, der indgår i praksisundersøgelsen, er først udarbejdet efter afgørelsen om anbringelse, jf. kapitel 2. I 16 af de 23 sager er dette ikke begrundet i særlige forhold. I disse tilfælde har vi vurderet, at den manglende udarbejdelse af § 50 undersøgelse inden afgørelsen, er en så alvorlig mangel ved sagsbehandlingen, at afgørelsen af den grund ikke er korrekt.

§ 50 undersøgelse er ikke gennemført før anbringelse – ingen særlige forhold

Sag nr. 138 Sagen drejer sig om en 15-årig pige af anden etnisk oprindelse end dansk, som bor sammen med sin far, stedmor og deres fælles barn. Pigen kom til Danmark efter sin mors død i 2003. I februar 2007 underretter Indvanderrådgivningen kommunen om, at pigen er

² § 50 undersøgelsen i én sag er ikke vurderet, da kravet en undersøgelse for vordende forældre ikke var gældende på afgørelsestidspunktet.

påvirket af problemer i hjemmet og ikke ønsker at bo hjemme. Faderen og stedmoderen tillader ikke, at pigen deltager i sociale aktiviteter uden for hjemmet, og pigen bliver slået. Indvanderrådgivningen er af den opfattelse, at faderen har til hensigt, at pigen skal til hjemlandet og giftes bort. I marts 2007 underretter kommunens børn og unge-vagt om, at hun efter en bekymret henvendelse fra Indvanderrådgivningen har besøgt familien. Kommunen indkalder til et møde med pigen og faderen, hvor det bliver besluttet at iværksætte en § 50 undersøgelse. Herefter tager faderen og pigen på den årlige ferie til hjemlandet. Pigen halvøster (faderens datter af første ægteskab) henvender sig til kommunen, da faderen har fortalt hende, at han overvejer at lade pigen blive i hjemlandet. Faderen ønsker en afklaring af, hvad kommunen vil gøre. Faderen og pigen vender i april 2007 tilbage fra hjemlandet, og faderen afleverer pigen hos halvøsteren. Kommunen indkalder familien til et møde fire dage senere for at drøfte støtte til pigen, herunder muligheden for en netværksanbringelse. Kommunen træffer herefter med samtykke fra faderen og pigen afgørelse om, at pigen skal være anbragt uden for hjemmet hos halvøsteren. Ca. to måneder senere bliver § 50 undersøgelsen afsluttet. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.4.4).

Vi vurderer, at der ikke er beskrevet særlige forhold, der kan begrunde, at anbringelse er iværksat, uden at der gennemført en § 50 undersøgelse.

§ 50 undersøgelse er ikke gennemført før anbringelse – særlige forhold

Sag nr. 030 Sagen drejer sig om en 14-årig pige, som bor hos sin mor. Forældrene har fælles forældremyndighed. Et sygehus underretter den 9. januar 2007 kommunen om, at pigen er indlagt efter i affekt at have indtaget en overdosis af Panodil. I et møde på sygehuset den 11. januar 2007 fortæller pigen, at hun ikke vil hjem. Forældrene tør ikke tage ansvaret for hende. Det fremgår, at pigens livsstil og adfærd siden efteråret har givet anledning til mange konflikter med forældrene. Pigen har to gange været på psykiatrisk skadestue og har desuden truet med at springe ud af et vindue. Kommunen vil bevilge familiekonsulent og en kontaktperson til pigen. Begge forældre afviser, at pigen kan bo hos dem. Kommunen vurderer, at ingen af familierne kan rumme pigen lige nu, og at det ikke går at sende pigen hjem under de nuværende omstændigheder. Den 12. januar 2007, hvor pigen bliver udskrevet, træffer kommunen med forældrenes samtykke afgørelse om, at pigen skal være anbragt uden for hjemmet, indtil der er lavet en § 50 undersøgelse.

Vi vurderer, at sagens akutte karakter kan begrunde, at der ikke er gennemført en § 50 undersøgelse inden anbringelsen.

Det fremgår af forarbejderne til anbringelsesreformen, at kommunen i de tilfælde, hvor en anbringelse på grund af særlige forhold er iværksat inden gennemførelse af en § 50 undersøgelse, efterfølgende skal gennemføre en § 50 undersøgelse.

Som nævnt er 23 af de 89 § 50 undersøgelser, der indgår i praksisundersøgelsen, udarbejdet efter afgørelsen om anbringelse. I 40 af de 53 sager, hvor der ikke er udarbejdet en § 50 undersøgelse, var tidsfristen for gennemførelse af en § 50 undersøgelse overskredet, da sagen blev indsendt til Ankestyrelsen. Resultatet tyder på, at kommunerne ikke er opmærksomme på, at der under alle omstændigheder skal gennemføres en § 50 undersøgelse.

3.4.2 Samtykke til § 50 undersøgelse

Afgørelsen om en undersøgelse af barnets/den unges forhold efter servicelovens § 50, kræver samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden og den unge, der er fyldt 15 år.

Forældremyndighedsindehaverens og den unges forståelse for undersøgelsen har stor betydning, da undersøgelsen bør være en indledning til et samarbejde om at løse vanskelighederne.

Der er ingen formelle krav til afgivelsen af samtykket.

Hvis det ikke er muligt at opnå samtykke fra forældremyndighedsindehaver(e) eller den unge, der er fyldt 15 år, kan § 50 undersøgelse gennemføres uden samtykke ved at indhente de nødvendige eksisterende oplysninger, jf. servicelovens 50, stk. 9, og retssikkerhedslovens § 11 c, stk. 1, nr. 1.

I 52 af de 89 sager, hvor der er gennemført en § 50 undersøgelse, har moderen eller faderen forældremyndigheden alene. I 21 procent af disse sager er det ikke oplyst, om forældremyndighedsindehaveren har givet samtykke til undersøgelsen.

Der er fælles forældremyndighed i 36 af de 89 sager, hvor der er gennemført en § 50 undersøgelse. I 25 procent af disse sager er det ikke oplyst, om forældremyndighedsindehaverne har givet samtykke til undersøgelsen.

31 af de 89 sager, hvor der er gennemført en § 50 undersøgelse, drejer sig om en ung, der er fyldt 15 år. I 39 procent af disse sager er det ikke oplyst, om den unge har givet samtykke til undersøgelsen.

Resultaterne peger på, at kommunerne bør have større opmærksomhed på at afklare, om forældremyndighedsindehaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år giver samtykke til § 50 undersøgelsen.

Der er givet samtykke til § 50 undersøgelse

Sag nr. 072 Sagen drejer sig om en 14-årig dreng, som med forældrenes samtykke har været anbragt uden for hjemmet i ca. seks år. Drengen stikker af fra anbringelsesstedet, hvorefter han bliver hjemgivet. Drengen får bevilget en kontaktperson, som underretter kommunen på grund af stor bekymring for drengen. Kommunen iværksætter en § 50 undersøgelse. Det fremgår af en rubrik i skema til § 50 undersøgelsen, at indehaverne af forældremyndigheden har givet samtykke til gennemførelse af undersøgelsen og til indhentning af oplysninger fra andre end den nærmeste familie. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.2).

Sag nr. 112 Sagen drejer sig om en 13-årig dreng, som bliver anbragt uden for hjemmet uden samtykke ved en foreløbig afgørelse i forbindelse med indbrud og brandstiftelse. Kommunen iværksætter efterfølgende en § 50 undersøgelse. Indehaveren af forældremyndigheden har på en udskrift af journalen skrevet under på, at han accepterer, at der laves en undersøgelse vedrørende barnets forhold, og at han samtidig accepterer, at der kan indhentes relevante oplysninger.

Der er ikke givet samtykke til § 50 undersøgelse

Sag nr. 128 Sagen drejer sig om anbringelse af 13-årig dreng, der bor hos sin mor. Forældrene har fælles forældremyndighed. Skolen er bekymret for drengen og underretter kommunen. Kommunen iværksætter en § 50 undersøgelse, herunder en psykologisk undersøgelse af drengen. Det fremgår af skema til § 50 undersøgelsen, at moderen er indforstået med, at undersøgelsen foretages. Det fremgår desuden, at sagsbehandleren har valgt ikke at inddrage barnets far i udarbejdelsen af undersøgelsen på grund af faderens psykiske sygdom og barnets ringe kontakt til ham. (Sagen er også nævnt under 3.2.1, 3.4.5 og 3.4.6).

Vi vurderer, at faderen ikke har givet samtykke til § 50 undersøgelsen, og at kommunen burde have forsøgt at indhente samtykke fra faderen inden iværksættelsen af § 50 undersøgelsen.

Ankestyrelsens anbefaling

Det bør noteres, for eksempel i journalen eller i en rubrik i et fortrykt skema til § 50 undersøgelsen, at spørgsmålet om forældremyndighed er afklaret, og at samtykke til undersøgelsen er indhentet eller forsøgt indhentet fra forældremyndighedshaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år. Hvis det ikke har været muligt at afklare forældremyndighed og/eller indhente samtykke, bør dette og årsagen fremgå.

Der bør lægges vægt på at gennemgå formålet med og indholdet af § 50 undersøgelsen med forældremyndighedshaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år, således at det samtykke, der gives til undersøgelsen, kan betragtes som et informeret samtykke. Det vil være hensigtsmæssigt at indhente et skriftligt samtykke enten på en særskilt blanket eller i en rubrik i et fortrykt skema til § 50 undersøgelsen.

3.4.3 De seks faste punkter i § 50 undersøgelsen

Med henblik på at kommunen skal arbejde bredt og helhedsorienteret og få fokus på de ressourcer, som kan bidrage til at løse problemerne, er det i § 50, stk. 2, bestemt, at § 50 undersøgelsen som minimum skal omfatte barnets /den unges

- udvikling og adfærd
- familieforhold
- skoleforhold
- sundhedsforhold
- fritidsforhold og venskaber og
- andre relevante forhold

Undersøgelsen skal således altid omfatte de seks punkter. Samtidig må undersøgelsen ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger. Det betyder, at kommunen i forhold til hvert af de 6 punkter skal foretage en konkret vurdering af, hvilke oplysninger, der skal indhentes i forbindelse med undersøgelsen.

Kravet om de seks faste punkter i undersøgelsen understreger, at der skal ses på alle aspekter af barnets/den unges tilværelse og problemer. I forarbejderne til anbringelsesreformen er det nævnt, at forskning viste, at der ofte var for lidt fokus på skolegang og sundhed, selv om netop disse problemer ofte spiller sammen med og forstærker barnets eller den unges problemer.

I § 50, stk. 3, er det præciseret, at kommunen skal afdække både ressourcer og problemer hos både barnet, familien og netværket. Det fremgår af forarbejderne til anbringelsesreformen, at alle de 6 faste punkter skal belyses i både et ressource- og et problemperspektiv.

De fleste punkter er i vidt omfang indarbejdet i kommunernes sagsbehandling. Dog kniber det fortsat især med temaerne sundhedsforhold og andre relevante forhold. Således omfatter ca. en fjerdedel af § 50 undersøgelserne ikke eller kun i ringe grad sundhedsforhold. I knap en tredjedel af de sager, hvor der er andre relevante forhold, omfatter § 50 undersøgelsen ikke eller kun i ringe grad disse forhold.

I forarbejderne til anbringelsesreformen er det om temaet sundhedsforhold anført, at det for eksempel kan indgå i undersøgelsen, om barnets vækst og udvikling er alderssvarende, om barnet har gennemført de almindelige lægeundersøgelser og vaccinationer, og om der er misbrugsproblemer, allergier, overvægt eller andre problemer. Det afhænger af den konkrete situation, hvilke forhold der bør sættes fokus på, og om der skal gennemføres lægeundersøgelser.

Eksempler vedrørende temaet sundhedsforhold

Sag nr. 037 Sagen drejer sig om en 7-årig dreng. Det fremgår af § 50 undersøgelsen, at lægeundersøgelser og vaccinationer er gennemført. Drengens almene sundhedstilstand er god, og der er ikke behov for ekstra lægeundersøgelser. Det fremgår desuden, at drengen er blevet opereret for klumpfødde og kommer til kontrol og undersøgelser. Drengen bruger stadig specielt fremstillet fodtøj.

Vi vurderer, at § 50 undersøgelsen i høj grad omfatter barnets sundhedsforhold.

Sag nr. 154 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng. Det fremgår af § 50 undersøgelsen, at drengen tidligere har haft et forbrug af forskellige stoffer og har røget hash. Der er to måneder tidligere foretaget en urinprøve, som var ren. Drengen ønsker ikke at ryge hash eller tage stoffer. Der mangler oplysninger fra den unge og hans mor om den unges generelle helbred.

Vi vurderer, at § 50 undersøgelsen i ringe grad omfatter den unges sundhedsforhold.

Sag nr. 137 Sagen drejer sig om knap 6-årig dreng. Der er benyttet et fortrykt skema til § 50 undersøgelsen. I en rubrik med overskriften barnets/den unges sundhedsforhold er anført ”uoplyst”.

Vi vurderer, at § 50 undersøgelsen ikke omfatter barnets sundhedsforhold.

§ 50 undersøgelsen skal dække alle de relevante forhold. Hvilke andre relevante forhold, der kan være tale om, vil afhænge af den konkrete sag. Ifølge Servicestyrelsens ”Håndbog om anbringelsesreformen” fra 2006 kan der være tale om særlige forhold, som gør sig gældende for børn og unge med væsentlige fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, specifikke ressourcer eller problemer i lokalsamfundet eller børn og unge, der har været udsat for forskellige former for overgreb. Sagen kan desuden være rettet mod et barn eller en ung, hvor der skal tages hensyn til etnicitet, kultur, religion og sprog. Det er således væsentligt, at undersøgelsen afdækker, hvilke forhold der konkret i den enkelte familie kan have en betydning for forståelsen af barnets eller den unges unikke situation.

Eksempler vedrørende andre relevante forhold

Sag nr. 039 Sagen drejer sig om 13-årig pige af anden etnisk oprindelse end dansk. § 50 undersøgelsen indeholder oplysninger om pigens etniske baggrund og sprog.

Vi vurderer, at § 50 undersøgelsen i høj grad omfatter andre relevante forhold.

Sag nr. 083 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng. Det fremgår af § 50 undersøgelsen, at en medarbejder i et botilbud, hvor drengen, der bor på kollegium, kommer på besøg, har udtrykt bekymring for, om drengen tager stoffer, og om han skylder penge mange steder. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.4.6).

Der mangler oplysninger fra den unge og hans mor om eventuel gæld.

Vi vurderer, at § 50 undersøgelsen ikke omfatter andre relevante forhold.

3.4.4 De særlige forhold, der skal indgå ved valg af indsats for unge

Når det drejer sig om en ung, der er fyldt 15 år, skal § 50 undersøgelsen afdække de særlige forhold, der skal indgå ved valg af indsats for denne aldersgruppe.

Det fremgår af forarbejderne til anbringelsesreformen, at undersøgelsen skal afdække de særlige forhold for de unge for at give grundlag for at løse problemerne i nærmiljøet og gøre brug af de ressourcer, der findes her.

Disse særlige forhold kan for eksempel være:

- forholdet til kammerater og andre relationer i nærmiljøet
- om skolegang eller uddannelsesforløb fungerer og derfor ikke bør brydes
- fremtidige forhold vedrørende uddannelse og job, der har betydning for, hvor den unge bør bo
- fordele og ulemper ved, at den unge får en mere selvstændig boform
- muligheden for at iværksætte eventuel nødvendig behandling i hjemmet
- den unges egne ønsker

Baggrunden er, at mange anbringelser af store børn og unge bryder sammen og skaber meget usammenhængende forløb. Brud kan forværre de unges problemer for eksempel ved, at de ikke får mulighed for en stabil skolegang og varig tilknytning til venner og kammerater. For nogle unge vil en indsats eller en anbringelse i nærmiljøet kombineret med relevant støtte derfor være en fordel. Samtidig er det i forhold til denne aldersgruppe muligt at bruge en bredere vifte af tilbud.

Hvis en anbringelse vurderes at være den bedste løsning, vil det være nødvendigt at overveje risikoen for, at anbringelsen bryder sammen og hvilke initiativer, der eventuelt kan forebygge et sammenbrud.

Af andre særlige forhold kan nævnes, at en iværksat foranstaltning som følge af dens unges alder som udgangspunkt kun skal vare i en forholdsvis kort periode. Kommunen bør derfor allerede ved iværksættelsen af foranstaltningen overveje, om der bliver behov for foranstaltninger efter det fyldte 18. år.

Praksisundersøgelsen viser, at i mere end halvdelen af § 50 undersøgelserne vedrørende unge, der er fyldt 15 år, er de særlige forhold, der skal indgå ved valg af indsats for denne aldersgruppe, ikke eller kun i ringe grad afdækket.

De særlige forhold for unge, der er fyldt 15

Sag nr. 150 Sagen drejer sig om en 16-årig pige, som bor sammen med sin mor og to yngre søskende. Moderen har et alkoholproblem. Det fremgår af § 50 undersøgelsen blandt andet, at pigen gerne vil flytte hjemmefra og bo tæt på sin mor, søskende og moster. Hun har i mange år stået for mange praktiske ting i hjemmet, så hun er overbevist om, at hun kan bo for sig selv. Det går godt for pigen i skolen. Hun har to gode veninder og en kæreste i nærmiljøet. Undersøgelsen konkluderer, at der er behov for, at pigen bliver anbragt på eget værelse, da hun har brug for at komme væk hjemmefra og slippe for det ansvar, hun har haft. Anbringelse i botilbud har ikke været overvejet, da pigen på mange områder er velfungerende. Hun er ikke så gammel, men det vurderes, at der ikke er risiko for, at hun bliver isoleret eller ikke kan magte det, da hun blandt andet har et godt netværk at trække på. Netværksanbringelse har været overvejet, men vurderes ikke at være en hensigtsmæssig løsning på grund af pladsproblemer hos moster og mormor og interne konflikter i familien. Pigen ønsker endvidere at bo for sig selv. Undersøgelsen konkluderer desuden, at pigen vil have behov for støtte i forbindelse med at flytte for sig selv og støtte til at bearbejde, at hun er vokset op i et hjem med alkoholproblemer. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.4.7).

Vi vurderer, at § 50 undersøgelsen i høj grad afdækker de særlige forhold for de unge, herunder egne ønsker, relationer i nærmiljøet, skoleforløb og overvejelser om en mere selvstændig boform. Risikoen for, at anbringelsen bryder sammen og et eventuelt behov for efterværn burde dog have været overvejet.

Sag nr. 138 Sagen drejer sig om anbringelse af en 15-årig pige af anden etnisk oprindelse end dansk hos familie uden for nærmiljøet. Det fremgår af § 50-undersøgelsen blandt andet, at pigen har passet skolen. Der er ingen faglig vurdering. Hun har haft gode kammeratskaber og har fungeret godt socialt. Pigen har ikke oplyst, at hun har fritidsinteresser. Hun har nogle

venner. Det har været svært at fastholde venskaber, da hun ikke har kunnet forlade hjemmet eller have venner med hjem. Pigen har haft en god kontakt til sin klasselærer og til Indvandrerrådgivningen. Pigen trives ikke i hjemmet. Hun har været udsat for, at faderen og stedmoderen har slået hende, og hun har følt sig overvåget, fastholdt i hjemmet og krænket. Pigen vil gerne bo hos sin halvsøster. Det er vurderet, at en dagforanstaltning ikke er relevant, og at den mindst indgribende foranstaltning er en anbringelse af pigen i netværket hos hendes halvsøster. (Sagen er også nævnt under 3.4.1).

Vi vurderer, at § 50 undersøgelsen i ringe grad afdækker de særlige forhold for de unge. Det er ikke overvejet, om pigen bør forblive i nærmiljøet. Pigens tilknytning til nærmiljøet er ikke nærmere belyst, og betydningen af det tilsyneladende velfungerende skoleforløb er ikke vurderet. Risikoen for, at anbringelsen bryder sammen og et eventuelt behov for efterværn er ikke overvejet.

3.4.5 Undersøgelse af andre børn i familien

Ifølge servicelovens § 50, stk. 8, skal kommunen i forbindelse med en § 50 undersøgelse vurdere, om der skal foretages en undersøgelse af eventuelle andre børn i familien. Formålet er at sikre en tidlig indsats over for eventuelle andre børn i familien.

Bestemmelsen betyder, at kommunen skal vurdere, om eventuelle andre børn må antages at trænge til særlig støtte.

Der vil ofte være grund til antage, at der bør gennemføres en undersøgelse af eventuelle søskendes forhold, hvis et barns problemer primært skyldes forhold i familien, for eksempel forældrenes misbrug eller psykiske problemer.

I de tilfælde, hvor barnets problemer primært beror på barnets egne forhold, for eksempel et psykisk eller fysisk handicap, vil der ofte ikke umiddelbart være formodning for, at der også bør gennemføres en undersøgelse af eventuelle søskendes forhold.

Praksisundersøgelsen viser, at kommunerne i mere end 40 procent af de sager, hvor det har været relevant, ikke har vurderet, om der skal foretages en undersøgelse af søskende.

Kommunen har vurderet, om søskendes forhold skal undersøges

Sag nr. 163 Sagen drejer sig om en dreng, der bor sammen med sin mor, stedfar og deres to mindre børn. Drengen trives ikke, og moderen og stedfaderen oplever opdragelsen af ham som vanskelig. Samtidig er der store problemer i ægteskabet. Der bliver iværksat familiebehandling. Kort tid efter flytter moderen og drengen fra hjemmet og tager midlertidigt ophold hos mormoderen. Da moderen får en bolig, bliver drengen boende hos mormoderen. Efter familierapi finder moderen og stedfaderen sammen igen. De henvender sig til kommunen, da drengen ikke er glad for at være hjemme hos dem i weekenderne. Han er aggressiv mod sin mor og jaloux på sine søskende. De magter ikke at have ham hjemme. Forholdet til mormoderen er meget konfliktfyldt, og de oplever, at mormoderen sætter drengen op imod dem. Efter § 50 undersøgelsen bliver drengen med moderens samtykke anbragt uden for hjemmet i en plejefamilie. Det fremgår af § 50-undersøgelsen, at der ikke er fundet behov for at undersøge de andre børn. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.6).

Kommunen har ikke vurderet, om søskendes forhold skal undersøges

Sag nr. 128 Sagen drejer sig om anbringelse af 13-årig dreng, der bor sammen med sin mor, 10-årige lillebror og moderens nye ægtefælle. Drengen har to søstre på 15 og 17 år, som ikke bor hjemme. Børnenes opvækst har været præget af utryghed og manglende kontinuitet. Skolen er bekymret for drengen og underretter kommunen, som iværksætter en § 50 undersøgelse. Kommunen har ikke vurderet, om der skal foretages en undersøgelse af drengens søskende. Det fremgår af undersøgelsen, at skolen nu også er bekymret for drengens lillebror. (Sagen er også nævnt under 3.2.1, 3.4.2 og 3.6).

Vi vurderer, at kommunen burde have taget stilling til, om der skulle foretages en undersøgelse af søskende.

3.4.6 Forældremyndighedsindehavers og barnets/den unges indstilling

En § 50 undersøgelse skal ifølge servicelovens § 50, stk. 6, sidste punktum, indeholde oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaver og barnet eller den unge stiller sig til foranstaltningen.

Det fremgår af Socialministeriets vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier, at oplysninger om forældremyndighedsindehaverens og barnets eller den unges indstilling skal have en fremtrædende plads i redegørelsen for resultaterne af § 50 undersøgelsen. Den indstilling, som forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge har til iværksættelse af en foranstaltning, kan således få stor betydning for sagens videre forløb.

I 87 procent af § 50 undersøgelserne, der indgår i praksisundersøgelsen, indeholder oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren stiller sig til anbringelse. I 26 procent af § 50 undersøgelserne er der ikke redegjort for barnets/den unges indstilling.

§ 50 undersøgelsen indeholder oplysning om barnets/den unges indstilling

Sag nr. 111 Sagen drejer sig om frivillig anbringelse i egen bolig af en 16-årig pige, der er i voldsom konflikt med sin mor. Ifølge pigen slår moderen hende, hvorefter hun forlader hjemmet og fastholder, at hun ikke vil hjem til sin mor. Faderen, der alene har forældremyndigheden over pigen, er varetægtsfængslet. I § 50 undersøgelsen er det oplyst, at pigen er meget interesseret i at få hjælp til at bo for sig selv, og at hun gør sig mange relevante tanker i den forbindelse.

§ 50 undersøgelsen indeholder ikke oplysning om barnets/den unges indstilling

Sag nr. 083 Sagen drejer sig om frivillig anbringelse af en knap 16-årig dreng i dårlig trivsel på kollegium. I et tillæg til en tidligere § 50 undersøgelse udarbejdet i forbindelse med en anden foranstaltning er der ikke redegjort for, hvordan drengen stiller sig til en anbringelse. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.4.3).

3.4.7 Forhold i familien eller i dennes omgivelser, der kan bidrage til at klare vanskelighederne

En § 50 undersøgelse skal ifølge servicelovens § 50, stk. 6 sidste punktum, også indeholde oplysninger om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Det fremgår af Socialministeriets vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier, at familiens egne ressourcer og spørgsmålet, om disse med hjælp kan styrkes, er af afgørende betydning for valget af foranstaltning. Der skal derfor redegøres for de forhold i familien og hos barnet eller den unge, som kan bidrage til at klare vanskelighederne, og for på hvilken måde disse forhold vil kunne styrkes. Ud over familiens og barnets eller den unges

egne forhold må der også redegøres for, om der i barnets eller den unges omgivelser i øvrigt er mulighed for at hente hjælp til overvindelse af vanskelighederne.

Knap en tredjedel af de 89 § 50 undersøgelser, der indgår i praksisundersøgelsen, indeholder ikke eller i ringe grad oplysninger om de forhold i familien eller i familiens omgivelser, som kan bidrage til at løse problemerne.

§ 50 undersøgelsen indeholder oplysninger om forhold i familien eller i dennes omgivelser

Sag nr. 150 Sagen drejer sig om anbringelse af en 16-årig pige, som bor sammen med sin mor og to yngre søstre. Moderen har et alkoholproblem. I § 50 undersøgelsen er det oplyst, at en moster og mormoderen er en stor støtte for pigen, hvilket de også vil være fremover. Desuden er det oplyst, at pigen i mange år har stået for at tage sig af mange praktiske ting i hjemmet, så hun er overbevist om, at hun sagtens kan bo for sig selv.

Vi vurderer, at § 50 undersøgelsen i høj grad indeholder oplysninger om de forhold i familien eller omgivelserne, der kan bidrage til at klare vanskelighederne. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.4.4).

§ 50 undersøgelsen indeholder ikke oplysninger om forhold i familien eller i dennes omgivelser

Sag nr. 100 Sagen drejer sig om anbringelse af en 13-årig pige, der har et meget ringe selvværd og udøver selvdestruktiv adfærd. Der er tidligere udarbejdet en § 50 undersøgelse i forbindelse med bevilling af en mentorordning. Af et tillæg til undersøgelsen fremgår det bl.a., at pigens situation er forværret, hvilket medfører betydeligt fravær fra skole og voldsomme konflikter i hjemmet. Trods indsats fra mentor, skole og PPR er det ikke muligt at stabilisere pigen, som nu har behov for massiv støtte for at kunne skabe et udviklende forløb. I den oprindelige undersøgelse, er der redegjort for nogle forhold i familien og omgivelserne, som kan bidrage til at klare vanskelighederne. Derimod er der ikke i tillægget til undersøgelsen oplysninger om de forhold i familien eller omgivelserne, der kan bidrage til at klare de aktuelle vanskeligheder.

Vi vurderer, at tillægget til § 50 undersøgelsen – uanset oplysninger derom i en tidligere undersøgelse – ikke indeholder oplysninger om de forhold i familien eller omgivelserne, der kan bidrage til at klare de aktuelle og forværrede vanskeligheder.

Ankestyrelsens anbefaling

Kommunerne bør i forbindelse med § 50 undersøgelsen have større opmærksomhed på:

- **Barnets/den unges sundhedsforhold**
- **Andre relevante forhold vedrørende barnet/den unge**
- **De særlige forhold, der skal indgå ved valg af indsats for unge**
- **Barnets/den unges indstilling**
- **Forhold i familien og omgivelserne, der kan bidrage til at løse problemerne**
- **Om der skal foretages undersøgelse af andre børn i familien**

En måde at sikre opfyldelsen af kravene til indholdet af § 50 undersøgelsen, kan være at benytte et fortrykt skema, der i sin opbygning medtager alle kravene til en § 50 undersøgelse.

3.4.8 Fire måneders fristen for § 50 undersøgelsens afslutning

En § 50 undersøgelse skal ifølge servicelovens § 50, stk. 7, afsluttes senest fire måneder efter, at kommunen er blevet opmærksom på, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte.

Undersøgelsen må anses for at være afsluttet, når kommunen har forholdt sig til de forhold, som en § 50 undersøgelse skal omfatte, og der er udarbejdet en begrundet stillingtagen til, om der skal iværksættes foranstaltninger.

Fire måneders fristen regnes fra det tidspunkt, hvor kommunen bliver opmærksom på, at barnet eller den unge kan have behov for særlig støtte. Fristen løber altså ikke først fra det tidspunkt, hvor kommunen iværksætter undersøgelsen.

Hvis undersøgelsen undtagelsesvist ikke kan afsluttes inden for fire måneder, skal kommunen inden for de fire måneder foretage en foreløbig vurdering af barnets eller den unges situation og snarest herefter afslutte undersøgelsen.

Kommunen skal under alle omstændigheder altid tage stilling til, om der er et akut behov for foranstaltninger, uanset om undersøgelsen er afsluttet. Det er således vigtigt, at barnet eller den unge ikke oplever en periode uden relevant hjælp.

I en del af sagerne har kommunen haft kontakt med familien i længere tid og iværksat forskellige foranstaltninger i hjemmet. I disse sager har det været vanskeligt at vurdere, om fire måneders fristen er overholdt, idet det ofte ikke er entydigt, hvornår kommunen er blevet opmærksom på, at der kunne være behov for en anden indsats.

Vi har i 58 af de 89 sager, hvor der er udarbejdet en § 50 undersøgelse, vurderet, at undersøgelsen er afsluttet inden for fire måneder. I 13 af de 17 sager, hvor undersøgelsen ikke er afsluttet inden fire måneder, er der ikke udarbejdet en foreløbig vurdering.

Resultaterne peger på, at kommunerne bør have større opmærksomhed på tidsfristen for gennemførelse af en § 50 undersøgelse og især på kravet om, at der bliver udarbejdet en foreløbig vurdering, hvis tidsfristen ikke kan overholdes.

§ 50 undersøgelse er ikke afsluttet inden for tidsfristen – der er ikke udarbejdet en foreløbig vurdering

Sag nr. 157 Sagen drejer sig om en 14-årig dreng med ADHD (forstyrrelse af opmærksomhed og aktivitet). Kommunen modtager den 29. maj 2006 en underretning fra børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling, som er i gang med yderligere udredning af drengen og i den forbindelse er blevet bekendt med flere problemstillinger i familien. Ifølge underretningen har drengen en meget kompleks problematik. Han er socialt meget isoleret, og hans behov for støtte og struktur er så stort, at opgaven ikke kan klares i hjemmet uden hjælpeforanstaltninger til såvel moderen og drengen. Ved netværksmøde på sygehuset den 4. september 2006, hvor sagsbehandleren i kommunen deltager, gør personale fra børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling rede for drengens diagnoser og behov for støtte blandt andet i hjemmet. § 50 undersøgelsen bliver afsluttet den 27. marts 2007.

Vi vurderer, at der ikke er udarbejdet en foreløbig vurdering af drengens behov for særlig støtte inden udløbet af fire måneders fristen den 29. september 2006.

§ 50 undersøgelse er ikke afsluttet inden for tidsfristen – der er udarbejdet en foreløbig vurdering

Sag nr. 046 Sagen drejer sig om en 16-årig pige. Pigenes søster henvender sig til kommunen den 11. december 2006 og oplyser, at det står slemt til derhjemme. Moderen drikker, de skændes meget, og moderen har under et skænderi taget kvælertag på pigen. Pigen vil ikke længere bo hjemme. Kommunen indkalder to gange moderen til samtaler, som hun ikke møder til. Den 23. januar 2007 meddeler moderen, at hun er indstillet på, at der bliver gennemført en § 50 undersøgelse. Herefter enten udebliver moderen fra eller melder afbud til flere samtaler. Den

29. marts 2007 besluttes det at gennemføre undersøgelsen uden deltagelse af moderen. I et møde den 4. april 2007 bliver en ikke færdiggjort § 50 undersøgelse gennemgået med pigen og afleveret til moderen. Det fremgår heraf, at den foreløbige vurdering er, at pigen har behov for at komme væk hjemmefra og få hjælp og støtte i denne forbindelse. § 50 undersøgelsen bliver færdiggjort den 6. maj 2007.

Vi vurderer, at der er udarbejdet en foreløbig vurdering af pigens behov for særlig støtte inden udløbet af fire måneders fristen den 11. april 2006.

3.5 Handleplan – servicelovens § 140

Reglerne om handleplaner i forbindelse med en anbringelse efter servicelovens § 52 eller 58 findes i servicelovens § 140, stk. 1, 5, 6 og 8.

Handleplanen skal sikre, at formålet med anbringelsen er beskrevet, og at der er klare mål og delmål.

Kravet om en klar sammenhæng mellem behov og indsats styrker kontinuiteten i den enkelte sag.

Handleplanen er både kommunens eget arbejdsredskab i forhold til at sikre en systematisk planlægning af anbringelsen, og et redskab kommunen kan bruge aktivt i forhold til samarbejdet med familien og barnet/den unge.

Det fremgår af § 140, stk. 1, at der som udgangspunkt altid skal udarbejdes en handleplan, før der iværksættes en foranstaltning. Dog kan der være situationer, hvor behovet for en foranstaltning kan opstå akut. Betyder hensynet til barnet/den unge, at man ikke kan afvente udarbejdelse af en handleplan, er en kortfattet angivelse af formålet med foranstaltningen tilstrækkelig. Kommunen skal dog snarest muligt og senest inden fire måneder opstille en handleplan.

I trefjerdedel af sagerne er der udarbejdet en handleplan. Således er der foretaget en vurdering af handleplanerne i 104 sager. I en tredjedel af disse sager forelå handleplanen inden afgørelsen blev truffet. Blandt de 104 sager, hvor der er udarbejdet en handleplan, har vi i

mere end en tredjedel af sagerne vurderet, at handleplanen i ringe grad eller slet ikke samlet set opfylder kravene.

Nogle kommuner har om årsagen til de manglende handleplaner blandt andet henvist til mange sagsbehandlerskift og intern omplacering af ansvar.

Der er ikke udarbejdet handleplan i sagen

Sag 041 Sagen drejer sig om anbringelse af en 16-årig dreng, der er beskrevet som mentalt retarderet i sværere grad. Udover at den særlige handleplan i sagen ikke angiver formålet med indsatsen og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet, angiver den heller ikke mål og delmål for de seks temaer, jf. servicelovens § 140, stk. 5. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.2.1 og 3.5.1).

Vi vurderer, at der er så væsentlige mangler i handleplanen, at der i realiteten ikke er udarbejdet en handleplan i sagen, hvilket kommunen burde have gjort, inden den traf afgørelse om anbringelse af drengen.

Sag 049 Sagen drejer sig om frivillig anbringelse af en 13-årig dreng i dårlig trivsel. Der har været etableret støtteforanstaltninger i hjemmet i en årrække. Der foreligger ingen handleplan i sagen, og årsagen er ikke oplyst. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.2).

Vi vurderer, at kommunen burde have udarbejdet en handleplan, inden den traf afgørelse om anbringelse af drengen.

3.5.1 Præcise krav til indholdet i en handleplan

Der er i servicelovens § 140, stk. 5, opstillet præcise krav til indholdet i en handleplan – dette for at styrke systematikken i indsatsen og sikre en bedre opfølgning og blandt andet kunne give en konstruktiv overlevering af sagen ved eventuelt sagsbehandlerskifte.

Der stilles således krav om, at en handleplan skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet. Desuden blev der ved anbringelsesreformen indføjet henvisning til § 50 undersøgelsen og stillet krav om, at handleplanen skal tage stilling til mål og delmål inden for de samme seks temaer, der indgår i § 50 undersøgelsen, altså udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritid og venskaber og andre relevante forhold.

En tæt sammenhæng mellem undersøgelse, handleplan og opfølgning kan sikre, at foranstaltninger, som ikke giver de ønskede forbedringer af barnets/den unges situation, undgås. Først og fremmest fordi man i højere grad får valgt den rette foranstaltning fra starten, men også fordi indsatsen bedre kan følges undervejs, og det hurtigt kan afgøres, om indsatsen bør ændres.

Såvel mål som delmål skal derfor beskrives så klart og konkret som muligt. Dette betyder blandt andet, at handleplanen skal give præcise og konkrete anvisninger på, hvad der skal ske i forhold til barnets/den unges problemer. Samtidig skal målene også beskrives så præcist, at det er muligt for både barnet og den unge, familien, kommunen og personalet i de enkelte foranstaltninger at vurdere sagen og tage stilling til, om og hvornår målene er nået.

En god handleplan med præcise mål og delmål betyder således, at det bliver lettere for både barnet eller den unge og familien at danne sig et overblik over forløbet og forstå sammenhængen mellem de forskellige tiltag.

Formålet med indsatsen er ikke angivet

Sag 132 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng, der blev anbragt med samtykke. Kommunen udarbejder forinden anbringelsen en grundig § 50 undersøgelse, men en meget ufuldstændig handleplan, uden angivelse af formålet med indsatsen. Handleplanen har desuden en uhenigtsmæssig form.

Vi vurderer, at handleplanen burde have angivet formålet med indsatsen, som er en meget central del af handleplanen og desuden væsentlig i forbindelse med familiens forståelse for anbringelsen, og dermed om den kan gennemføres med succes.

Indsatsen er ikke angivet

Sag 162 Sagen drejer sig om en 13-årig dreng, der er beskrevet som udadreagerende og opsøgende i forhold til kriminelle miljøer, vold, druk m.v. Drengens gennemgående negative adfærd i skole og fritid gør, at han ikke kan rummes i et almindeligt skoletilbud. Der er fra forvaltningen, pædagoger og lærers side ikke tvivl om, at drengen har et behandlingsbehov. Drengen bliver derefter anbragt på et socialpædagogisk opholdssted med samtykke fra forældrene. Under formålet med anbringelsen er det angivet: "At drengen udvikler sig positivt i takt med sin alder. Det er vigtigt at bibringe drengens sociale færdigheder i forhold til en positiv fremtid."

Vi vurderer, at handleplanen burde have angivet, hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet.

Mål og delmål er ikke tilstrækkeligt præciseret

Sag 041 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng med en lidelse indenfor ADHD/autisme spektret. Han er beskrevet som mentalt retarderet i sværere grad. Moderen retter henvendelse til kommunen, da drengen fylder meget i hjemmet, og moderen var i den forbindelse bekymret for drengens lillebror, som i stigende grad havde fået psykosomatiske problemer. Kommunen udarbejder i forbindelse med anbringelse af drengen en særlig handleplan for børn og unge med nedsat funktionsevne. Denne handleplan angiver ikke formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Der er heller ikke en systematisk besvarelse af mål og delmål for de seks temaer, jf. § 140, stk. 5.

Vi vurderer, at handleplanen burde være udarbejdet i forhold til de krav, der er stillet i servicelovens § 140, stk. 5.

Sag 125 Sagen drejer sig om anbringelse uden samtykke af en 11-årig dreng med store psykosociale vanskeligheder og forsinket udvikling. Drengen har under sin skolegang en adfærd, der skræmmer de andre børn. Han har ikke venskabelige relationer til andre børn. Kommunen udarbejder en handleplan, som er meget usystematisk og mangelfuld. Der er slet ikke beskrevet hverken mål eller delmål i handleplanen i forhold til de seks temaer, som er angivet i servicelovens § 140, stk. 5.

Vi vurderer, at handleplanen burde være udarbejdet i forhold til de krav, der er stillet i servicelovens § 140, stk. 5.

Sag 008 Sagen drejer sig om en 10-årig pige med adfærdsmæssige og sociale vanskeligheder. Hun er beskrevet som ikke alderssvarende udviklet socialt og emotionelt. Hun er meget umoden og reagerer på sine impulser. Hun bliver meget hysterisk, når omgivelserne går hende imod. Pigen vurderes som behandlingskrævende. I handleplanen er der anført under udvikling og adfærd, at målet er at sikre pigens udvikling og trivsel. Under delmål er det anført at give pigen mulighed for at udvikle sig alderssvarende emotionelt og socialt. I forhold til familieforhold er der anført under delmål, at pigen kommer til at fungere alderssvarende socialt og emotionelt. I forhold til skoleforhold er der anført, at pigen kommer til at fungere alderssvarende socialt og emotionelt. Under delmål, at pigen kommer til at opleve, at der

tages hensyn til hendes behov for omsorg og opmærksomhed. Under fritid og venskaber er som mål anført, at pigen får gode kammerater, der ikke mobber hende. Intet delmål er anført.

Vi vurderer, at mål og delmål ikke er besvaret tilstrækkeligt specifikt. Dette er vigtigt, da handleplanen giver præcise og konkrete anvisninger på, hvad der skal ske i forhold til barnets eller den unges problemer. Det er for eksempel ikke tilstrækkeligt alene generelt at skrive, at pigen kommer til at fungere alderssvarende socialt og emotionelt og at hun får gode kammerater. Det bør fremgå, hvad der konkret skal ske, dvs. hvordan der skal arbejdes på at forbedre barnets udvikling og adfærd, kontakten til kammerater og relationen til familien. Det bør også fremgå konkret, hvad målet er.

3.5.2 Angivelse af indsatsens forventede varighed

Handleplanen skal angive anbringelsens forventede varighed. Det må konkret overvejes, hvilken tid det vil tage at nå formålet. For forældrene og barnet/den unge er det vigtigt at kende resultatet af disse overvejelser. En angivelse af tidsperspektivet i anbringelsessager kan bidrage til at skabe en forståelse hos forældrene, barnet og den unge for, at anbringelsen må forløbe i overensstemmelse med den lagte handleplan. Det er således vigtigt, at få skabt en fælles forståelse af tidsperspektivet.

I flere sager er punktet forventet varighed slet ikke udfyldt, også selv om det fremgår af en fortrykt handleplansskabelon. I en tredjedel af de sager, hvor der er udarbejdet handleplaner, er indsatsens forventede varighed enten ikke angivet eller ikke angivet tilstrækkelig præcist.

Handleplanen angiver ikke forventet varighed tilstrækkeligt præcist

Sag 062 Det er i handleplanen angivet, at forventet varighed af anbringelsen er ”længerevarende”.

Sag 047 Det er i handleplanen angivet, at forventet varighed af anbringelsen er ”langvarig – minimum til 1. leveår”.

Vi vurderer, at den forventede varighed ikke er angivet i handleplanen. Begrundelsen for denne vurdering er, at varigheden vurderes for upræcist i forhold til at få skabt en fælles forståelse af anbringelsesforløbet.

3.5.3 Selvstændig støtte over for familien i forbindelse med anbringelsen

Det er vigtigt, at der under en anbringelse arbejdes med at støtte familien til en løsning af de problemer, som har været medvirkende til barnets eller den unges vanskeligheder. For det første fordi det er vigtigt at arbejde på at løse familiens eventuelle problemer, således at barnet eller den unge kan hjemgives. For det andet fordi det er centralt at støtte forældrene i at kunne udfylde deres forælderrolle også under en anbringelse. Forholdet til forældrene er væsentlig for barnet/den unge, og forældrene kan spille en væsentlig rolle i forhold til at sikre barnet/den unge en positiv udvikling under anbringelsen.

Efter servicelovens § 54 har kommunen pligt til at tilbyde forældrene til anbragte børn en støt-teperson under anbringelsen. Dette er således et af de elementer, som handleplanen skal indeholde med hensyn til støtte til forældrene. Derudover skal handleplanen beskrive eventuel indsats i forhold til de problemer, der er i den konkrete familie. Det kan for eksempel være forældrenes arbejdsmarkedssituation eller eventuelle misbrugsproblemer.

I halvdelen af handleplanerne i denne praksisundersøgelse er der kun i ringe grad eller slet ikke angivet, hvilke former for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien. Dette peger på, at kommunerne ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på, at dette også er en vigtig del af sagsbehandlingen i forbindelse med en anbringelse af et barn/en ung uden for hjemmet.

3.5.4 Særskilte handleplaner til forældrene

Kommunen skal tilbyde forældrene at udarbejde en særskilt plan for støtten til forældrene i forbindelse med en anbringelse uden for hjemmet. Formålet er at sikre, at der også under en anbringelse arbejdes videre med problemerne i familien. Forældrene skal således have tilbudt, at beskrivelsen af hjælpen til familien fremgår af en særskilt handleplan frem for kun at indgå i barnets/den unges handleplan, jf. ovenfor.

Det ses kun i ganske få af sagerne, at forældrene er tilbudt en særskilt handleplan.

Ankestyrelsens anbefaling

Kommunerne bør fortsat have øget opmærksomhed på udarbejdelsen af handleplaner (inden der træffes afgørelse om for eksempel anbringelse). Særligt bør der fortsat være fokus på følgende:

- Mål og delmål vedrørende de 6 temaer, og i den forbindelse præcise og konkrete anvisninger på, hvad der skal ske i forhold til vanskelighederne
- Angivelse i handleplanen af forventet varighed af anbringelsen
- Støtte til familien/forældrene i forbindelse med anbringelse af et barn/en ung udenfor hjemmet, herunder pligten til at tilbyde forældrene særskilt handleplan

En måde til at sikre en øget opmærksomhed på kunne være at benytte et fortrykt skema, der i sin opbygning indeholder alle kravene til en handleplan efter § 140

3.6 Børnesamtale – servicelovens § 48

Reglerne om samtale med barnet eller den unge i forbindelse med en anbringelse findes i servicelovens § 48.

Kommunen har pligt til at tilbyde barnet eller den unge en samtale, inden der træffes afgørelser, som berører barnet eller den unge.

Denne praksisundersøgelse viser, at der er gennemført samtaler med barnet/den unge i to tredjedele af sagerne. Således er der i hver tredje sag ikke gennemført en samtale, selvom dette er servicelovens klare udgangspunkt. En mindre del af de sager, hvor der ikke er gennemført en samtale med barnet, drejer sig om børn på 3 år eller derunder. I disse tilfælde kan utilstrækkelig modenhed hos barnet umiddelbart forklare, at der ikke er gennemført en samtale. Blandt de 15-17-årige er der gennemført samtaler i langt hovedparten af sagerne.

Formålet med samtalen er for det første, at kommunen får et førstehåndskendskab til det barn eller den unge, som sagen drejer sig om. For det andet er det vigtigt, at der bliver taget hensyn til barnets eller den unges egen opfattelse af situationen. Samtalen skal derfor klarlægge barnets eller den unges egen holdning til den påtænkte foranstaltning.

Samtalen skal ske på en kvalificeret og respektfuld måde. Det er vigtigt, at kommunen finder frem til barnets eller den unges egen mening i sagen. Særligt for mindre børn skal samtalen foregå på en måde, der er afpasset barnets alder, modenhed og sagens art. Kommunen bør vejlede barnet eller den unge om muligheden for at have en bisidder som personlig støtte under samtalen.

Konkret begrundelse for at undlade samtale

Sag 155 Sagen drejer sig om anbringelse af en 16-årig dreng med en lidelse indenfor autisme spektret. Han er desuden præget af et sorgforløb efter moderens død. Kommunen har ikke gennemført en samtale med ham forinden afgørelsen om anbringelse. Kommunen henviser til drengens diagnose, og at han derfor savner forestillingsevne og ikke vil kunne forholde sig til, hvad der skal ske.

Vi vurderer, at kommunen konkret har begrundet, hvorfor den har undladt at gennemføre en samtale med drengen. Kommunen kunne have overvejet, om det ville være muligt at gennemføre en samtale på en for drengen passende måde, såfremt han fik en bisidder som personlig støtte under samtalen.

Utilstrækkelig begrundelse for at undlade samtale

Sag 128 Sagen drejer sig om anbringelse af 13-årig dreng, der er i dårlig trivsel. En psykologisk undersøgelse viste udviklings- og følelsesmæssige vanskeligheder, der pegede på et egentligt behandlingstilbud. Kommunen talte ikke med drengen, inden afgørelsen blev truffet, men på selve dagen for iværksættelsen af anbringelsen. I § 50 undersøgelsen var der henvist til, at en psykolog løbende havde haft samtaler med barnet, og at dette var mest skånsomt for ham. (Sagen er også nævnt under afsnit 3.2.1, 3.4.2 og 3.4.5).

Vi vurderer, at der ikke er oplysninger i sagen, der forhindrede kommunen i på en passende måde at tale med drengen om den forestående anbringelse. Samtalen burde være gennemført forinden afgørelsen blev truffet.

Ingen begrundelse for at undlade samtale

Sag 129 Sagen drejer sig om anbringelse af en 13-årig dreng med diagnose i form af OCD, angst og andre lettere psykiatriske lidelser. Kommunen træffer afgørelse om anbringelse af drengen på en behandlingsinstitution, men gennemfører ikke forinden en samtale med drengen derom. Kommunen har ikke begrundet, hvorfor der ikke blev gennemført en samtale.

Vi vurderer, at kommunen kunne have gennemført en samtale om den påtænkte foranstaltning på en passende måde med drengen, eventuelt med deltagelse af en bisidder/støtteperson til drengen. Vi vurderer desuden, at kommunen konkret burde have begrundet, hvorfor den ikke afholdt samtalen.

Barnets eller den unges mening skal tillægges passende vægt. Der er dog ikke en pligt til i alle tilfælde at følge barnets eller den unges holdning. For eksempel kan faglige overvejelser i forbindelse med hensynet til barnets bedste og at der træffes en korrekt afgørelse betyde, at barnets holdning ikke kan følges.

Barnets modenhed eller sagens karakter vil kunne begrunde, at barnet ikke høres. Såfremt der ikke gennemføres en samtale med barnet eller den unge, bør kommunen konkret begrunde dette. I denne situation bør kommunen alternativt forsøge at afdække barnets holdning til den påtænkte foranstaltning på anden vis, for eksempel ved at tale med personer fra barnets netværk, eller ved at se på tidligere oplysninger i sagen. Samtidigt bør kommunen overveje, om man på en passende måde kan orientere barnet om, hvad der skal ske i fremtiden.

Sag 135 Sagen drejer sig om anbringelse af en alderssvarende udviklet 4-årig dreng. Kommunen har ikke gennemført en børnesamtale forinden, den traf afgørelse om anbringelse.

Vi vurderer, at der ikke i sagen er anført oplysninger, som var til hinder for at kommunen kunne have gennemført i hvert fald en orienterende samtale med drengen om den forestående foranstaltning. Vi vurderer desuden, at kommunen burde have begrundet, hvorfor der ikke blev gennemført en samtale.

Sag 084 Sagen drejer sig om anbringelse af en 5-årig dreng med delvis lammelse. Kommunen har ikke gennemført en børnesamtale forinden anbringelsen.

Vi vurderer, at der ikke i sagen er anført oplysninger, som var til hinder for at kommunen kunne have gennemført i hvert fald en orienterende samtale med drengen om den forestående foranstaltning. Vi vurderer desuden, at kommunen burde have begrundet, hvorfor der ikke blev gennemført en samtale.

Samtalen drejer sig ikke om den påtænkte foranstaltning

Sag 021 Sagen drejer sig om anbringelse af en 14-årig pige. Kommunen gennemførte en samtale med pigen forinden afgørelsen om anbringelse, men samtalen drejede sig ikke om den påtænkte foranstaltning.

Vi vurderer, at samtalen ikke opfylder kravene til en samtales indhold, jf. servicelovens § 48, stk. 1.

Sag 163 Sagen drejer sig om anbringelse af en 10-årig dreng, der er i dårlig trivsel. Kommunen gennemførte en samtale med barnet forinden anbringelsen, men ikke om den påtænkte anbringelse. Efterfølgende talte kommunen med drengen, som gav udtryk for sin holdning. (Sagen er også nævnt under 3.4.5).

Vi vurderer, at kommunen burde have gennemført en kvalificeret samtale med drengen om muligheden for anbringelse, forinden afgørelse herom blev truffet.

Ankestyrelsens anbefaling

Kommunerne bør have øget fokus på gennemførelse af børnesamtaler.

- Samtalen skal ske forinden og i rimelig tilknytning til afgørelsen om anbringelse af barnet, således at oplysningerne er dækkende for barnets aktuelle holdning.
- Vejledning til barnet eller den unge om mulighed for bisidder under samtalen
- Samtalens indhold: Egentlig samtale om den planlagte foranstaltning eller eventuelt blot orientering herom
- Notatpligt om samtalen for eksempel i journalen eller på et særskilt ark
- Konkret begrundelse, hvis der ikke gennemføres en samtale og dokumentation herfor.

En måde til at sikre en øget opmærksomhed på kunne være at benytte et fortrykt skema, der i sin opbygning indeholder alle de procesmæssige og indholdsmæssige krav for samtalens afholdelse samt opmærksomhed på eventuel alternativ afdækning af barnets holdning.

4 Vurdering af forvaltningsretlige regler

4.1 Generelle bemærkninger om sagsbehandling

I mange sager i praksisundersøgelsen er der problemer i forhold til kommunernes journalføring, herunder manglende notering af væsentlige sagsbehandlingsskridt i journalen. Det drejer sig f.eks. om notering af omstændigheder ved opstart og afslutning af § 50 undersøgelser, notering om henvendelser vedrørende barnet/den unge og ikke mindst om afgørelser i sagen. Mange sager bærer præg af manglende fokusering på intern og ekstern gennemsigtighed i sagsforløbet. For eksempel er det af afgørende betydning for kontinuiteten i sagerne ved for eksempel sagsbehandlerskift, at der er arbejdet grundigt og systematisk med sagerne. Af hensyn til forældrenes retssikkerhed og mulighed for at følge med i sagen er det også af væsentlig betydning, at der ikke er huller i journalføringen.

Af hensyn til overskueligheden i sagerne, herunder i den enkelte journal, er det således vigtigt og hensigtsmæssigt, at alle sagsbehandlingsskridt fremgår tydeligt. Det er særlig vigtigt, at det tydeligt fremgår, hvornår der er truffet afgørelse, hvad afgørelsen går ud på, hvem den er truffet i forhold til, og at der er henvist til den regel, som afgørelsen er truffet efter. Det bør også fremgå, hvordan afgørelsen er meddelt, og hvornår den iværksættes. Desuden bør det for eksempel tydeligt fremgå, såfremt en part i sagen har givet et samtykke, herunder rækkevidden af samtykket.

4.2 Notatpligten

I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal myndigheden, der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagen afgørelse, gøre notat om indholdet af oplysningerne, jf. § 6 i Lov om offentlighed i forvaltningen. Det er således et krav, at der i sager om anbringelse af børn og unge føres en dækkende journal. Dette styrker muligheden for, at andre efterfølgende kan sætte sig ind i sagen – for eksempel ved sagsbehandlerskift.

4.3 Afgørelsens form

Der er ikke krav om, at afgørelser om anbringelse med samtykke, jf. servicelovens § 52, stk. 3, nr. 8, skal meddeles i skriftlig form, og det er også i ganske få af sagerne om frivillig anbringelse, at afgørelsen er meddelt skriftligt. Afgørelserne bliver typisk meddelt mundtligt enten på et møde, hvor eventuelt samtykkeerklæring også bliver underskrevet, eller telefonisk. Disse møder og telefonsamtaler kan være indføjret i journal.

Afgørelsen kan også have en anden form, for eksempel kan afgørelsen fremgå af indstillingsark til visitationsudvalg.

Børn og unge-udvalgets afgørelser om anbringelse uden samtykke skal meddeles skriftligt. I praksisundersøgelsen indgår i alt seks tvangsmæssige sager. I to af disse sager er der ikke givet skriftlig meddelelse om afgørelsen:

Sag 088 Sagen drejer sig om en akut anbringelse uden samtykke af en 13-årig pige, som har et meget lavt selvværd. Der er generelt bekymring for pigens manglende trivsel, udvikling og sundhed. Moderen er ikke i stand til at tilsidesætte egne behov frem for datterens. Kommunen har bl.a. etableret aflastningsfamilie til pigen. Formanden for børn og unge-udvalget træffer afgørelse om anbringelse af pigen uden for hjemmet uden samtykke. Der foreligger ikke kopi af formandens afgørelse i sagen. Det er heller ikke dokumenteret i sagen, at kommunen har givet skriftlig meddelelse om afgørelsen samt en begrundelse for afgørelsen.

Sag 112 Sagen drejer sig om en akut anbringelse uden samtykke af en 13-årig dreng. Formanden for børn og unge-udvalget træffer afgørelse om anbringelse af pigen uden for hjemmet uden samtykke. Der foreligger ikke kopi af formandens afgørelse i sagen. Det er heller ikke dokumenteret i sagen, at kommunen har givet skriftlig meddelelse om afgørelsen samt en begrundelse for afgørelsen.

Vi vurderer, at væsentlige garantiforskrifter ikke er fulgt, da afgørelserne og begrundelserne herfor burde være meddelt skriftligt til forældremyndighedsindehaveren inden 24 timer efter iværksættelsen af den foreløbige afgørelse. Der skulle desuden være givet meddelelse om retten til efter forvaltningsloven at se sagens akter og til at udtale sig om sagen, samt om retten til vederlagsfri advokatbistand.

4.4 Begrundelsen i den skriftlige afgørelse

En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold, jf. forvaltningslovens § 22.

Eksempel på utilstrækkelig begrundelse i afgørelse om anbringelse uden samtykke og eksempel på afgørelse alene truffet i forhold til den ene forældremyndighedsindehaver

Sag 125 Sagen drejer sig om anbringelse uden samtykke af en 11-årig dreng med store psykosociale vanskeligheder og forsinket udvikling. Drengen har under sin skolegang en adfærd, der skræmmer de andre børn. Han har ikke venskabelige relationer til andre børn. Moderen er beskrevet som dårligt begavet og ressourcetsvag. Hun formår ikke at sikre sønnens sociale, følelsesmæssige og intellektuelle udvikling. Der havde tidligere været iværksat støttepædagog, familiekonsulent, psykologiske undersøgelser og forældreevneundersøgelser. Som begrundelse for afgørelsen er der henvist til, at udvalget finder, at der er åbenbar risiko for drengens udvikling og trivsel som angivet i lovens § 42, stk. 1 og 4 (nugældende § 58, stk. 1, nr. 1 og 4), samt til, at moderen ikke er i stand til at yde den tilstrækkelige omsorg. Desuden er der henvist til, at kopi af afgørelse i børn og unge-udvalget er vedlagt – hvilket den ikke er. Der er fælles forældremyndighed, men afgørelsen er ikke truffet i relation til faderen.

Vi vurderer, at begrundelsen for afgørelsen sådan som den foreligger ikke angiver de hovedhensyn, der har været bestemmende for børn og unge-udvalgets skøn. Der er heller ikke redegjort for de faktiske oplysninger, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen. Endelig er der ikke truffet afgørelse i forhold til begge forældre, hvilket er en gyldighedsbetingelse, når der er fælles forældremyndighed.

Ankestyrelsens anbefaling

Da afgørelser om anbringelse er væsentlige og indgribende, anbefaler vi, at også afgørelser om anbringelse med samtykke bør meddeles skriftligt og være kortfattet begrundet. Desuden bør afgørelsen fremgå tydeligt på et særskilt ark og ikke udelukkende som notat i journalen.

4.5 Klagevejledning

Der er ikke klageadgang for så vidt angår afgørelser om anbringelse med samtykke jf. servicelovens § 52, stk.3, nr. 8. Langt hovedparten af sagerne i undersøgelser drejer sig om denne type anbringelse, hvor klagevejledning ikke er relevant i disse tilfælde.

For så vidt angår afgørelse om anbringelse uden samtykke, jf. servicelovens § 58, kan der klages over afgørelsen til Ankestyrelsen. I undersøgelsen indgår der seks afgørelser om anbringelser uden samtykke. I ét tilfælde er der ikke givet korrekt klagevejledning.

Sag 078 Sagen drejer sig om anbringelse uden samtykke af et nyfødt barn. Det fremgår af kommunens oplysninger, at der er truffet afgørelse om anbringelse af børn- og ungeudvalget. Afgørelsen er ikke dokumenteret i sagen og det er således heller ikke dokumenteret, at der er givet korrekt klagevejledning.

Bilag 1 Undersøgelsens hjemmel, omfang og metode

Generelt om praksisundersøgelser

Ankestyrelsen og de sociale nævn har en forpligtelse til at koordinere, at afgørelser, der kan indbringes for Ankestyrelsen og de sociale nævn, træffes i overensstemmelse med lovgivningen og praksis. Om lovgrundlaget henvises til §§ 76 – 79 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område – Socialministeriets lovebekendtgørelse nr. 1047 af 27. august 2007 – og §§ 30 – 36 i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 768 af 27. juni 2007 om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Ankestyrelsen har ansvaret for praksiskoordineringen på landsplan, mens nævnene har ansvaret på regionalt plan. Praksisundersøgelser er et redskab, som benyttes med henblik på at få klarhed over, om myndighedernes afgørelser er i overensstemmelse med lovgivningen og med henblik på at sikre ensartethed og ligebehandling på landsplan. Hvis undersøgelserne afdækker fejl og mangler i sagsbehandlingen, giver praksisundersøgelserne et grundlag for at målrette den fremadrettede vejlednings- og undervisningsindsats.

Ved en praksisundersøgelse indkalder Ankestyrelsen et antal sager fra underinstanserne og foretager en gennemgang af disse med henblik på en legalitetsvurdering. Legalitetsvurderingen indebærer dels en materiel vurdering af afgørelsernes rigtighed i forhold til lovgivning og Ankestyrelsens praksis, dels en formel vurdering af sagerne i forhold til de forvaltningsretlige regler.

Praksisundersøgelser gennemføres som en stikprøve. Undersøgelsen tager ikke sigte på at vurdere praksis i den enkelte kommune, men der er i denne praksisundersøgelse enkelte kommunefordelte tabeller. I 2007 er der iværksat et system, så alle praksisundersøgelser kommer til at danne grundlag for en benchmarking af den kommunale sagsbehandling³. Ankestyrelsen giver en konkret tilbagemelding på de enkelte sager i forbindelse med afrapporteringen af den enkelte undersøgelse.

³ Der kan læses om benchmarkingprojektet i Ankestyrelsens rapport "Benchmarking af kommunernes sagsbehandling", Ankestyrelsen, 2006 på www.ast.dk

Denne undersøgelse

I denne undersøgelse er i alt 11 kommuner blevet bedt om at indsende sager, hvor kommunen/børn og unge udvalget har truffet afgørelse om at anbringe et barn/en ung under 18 år uden for hjemmet – såvel frivillige som tvangsmæssig afgørelser. Kommunerne er udvalgt på baggrund af en tre års plan (se Ankestyrelsens hjemmeside). Denne tre års plan sikrer, at alle 98 kommuner deltager i en praksisundersøgelse over en 3-årig periode.

Med 15 indkaldte sager fra hver kommune, blev der i alt indkaldt 165 sager. 20 af de indsendte sager var ikke omfattet af undersøgelsestemaet, idet de vedrørte afgørelser truffet før 1. januar 2006 eller sager vedrørende ungdomssanktion. To sager blev ikke indsendt. 22 sager indgår således ikke i praksisundersøgelsen, som herefter i alt omfatter 143 sager.

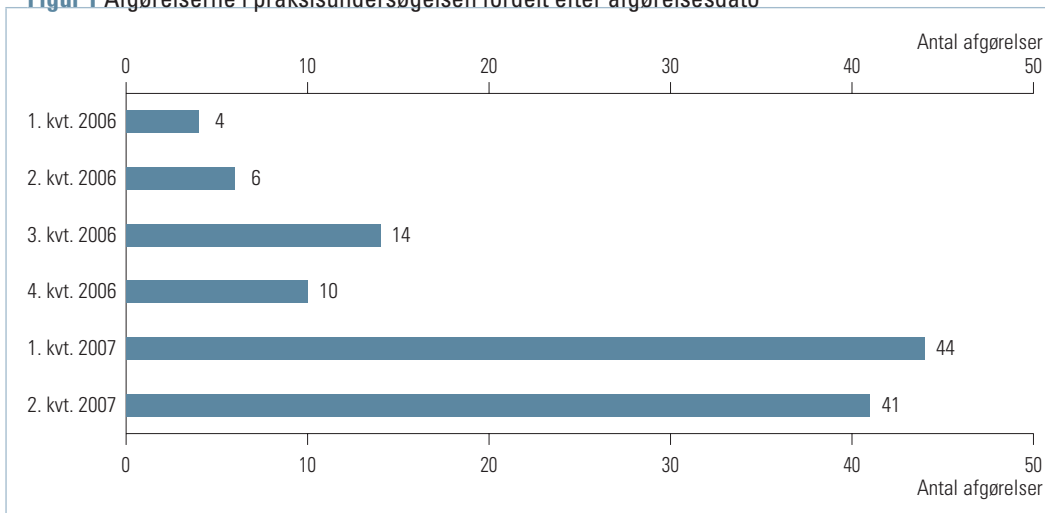
De indsendte sager må ikke være anket.

I sager, hvor afgørelsen omfatter flere børn, har vi alene vurderet afgørelsen om det ældste barn/ung i sagen. Barnets alder er fastsat til alderen på afgørelsestidspunktet. I de tilfælde, hvor datoen for kommunens afgørelse ikke er oplyst, er alderen opgjort pr. 1. maj 2007.

Sagerne er tilfældigt udvalgt ved, at kommunerne er blevet bedt om at udvælge sagerne, så den første sag vedrører den nyeste afgørelse truffet før 15. maj 2007 om anbringelse af et barn/en ung uden for hjemmet, den anden sag vedrører den næstnyeste afgørelse før 15. maj 2007 og så fremdeles, indtil det relevante antal sager er fundet.

Størstedelen af sagerne er afgjort mindst et halvt år efter anbringelsesreformens ikrafttræden, jf. figur 1.

Figur 1 Afgørelserne i praksisundersøgelsen fordelt efter afgørelsesdato

Note: Der er oplyst afgørelsesdato for 119 sager. Dato er uoplyst i 24 sager.

De 11 deltagende kommuner

København, Hvidovre, Høje-Taastrup, Køge, Lolland, Middelfart, Haderslev, Sønderborg, Skanderborg, Århus og Brønderslev-Dronninglund.

Måleskema

I forbindelse med vores vurdering af de indsendte afgørelser anvendes et måleskema, hvor der indgår de målelementer, som er relevante for den konkrete praksisundersøgelse. Så vidt muligt er graderede svarmuligheder anvendt i vurderingerne. Det giver mulighed for et mere nuanceret billede af sagsbehandlingen og mulighed for bedre tilbagemelding til kommunerne.

For at styrke grundlaget for dialogen og samarbejdet med kommunerne har vi ligeledes bedt kommunerne om at udfylde det måleskema, som vi har anvendt ved vurdering af sagerne.

Ankestyrelsen fremsender de udfyldte måleskemaer til den enkelte kommune i forbindelse med afrapportering af praksisundersøgelsen.

Bilag 2 Regelgrundlag mv.

Regelgrundlag

Bekendtgørelse af lov om social service

[Lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007](#)

§ 48. Forinden kommunalbestyrelsen træffer afgørelse efter §§ 51, 52, 56, 57 a, 58, 62 og 63, § 65, stk. 2 og 4, og §§ 68-71 og 75, skal der finde en samtale sted med barnet eller den unge herom.

Stk. 2. Samtalen kan undlades, i det omfang barnets modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod samtalens gennemførelse. Kan samtalen ikke gennemføres, skal barnets holdning til den påtænkte afgørelse søges tilvejebragt.

...

§ 50. Hvis det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen undersøge barnets eller den unges forhold. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, jf. dog stk. 9 og § 51.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens undersøgelse, jf. stk. 1, skal anlægge en helhedsbetragtning, der skal omfatte barnets eller den unges

- 1) udvikling og adfærd,
- 2) familieforhold,
- 3) skoleforhold,
- 4) sundhedsforhold,
- 5) fritidsforhold og venskaber og
- 6) andre relevante forhold.

Stk. 3. I sin undersøgelse skal kommunalbestyrelsen afdække ressourcer og problemer hos barnet, familien og netværket. For unge, der er fyldt 15 år, skal undersøgelsen afdække de særlige forhold, der skal indgå ved valg af indsats for denne aldersgruppe, jf. § 52 og § 76.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal som led i undersøgelsen inddrage de fagfolk, som allerede har viden om barnets eller den unges og familiens forhold. Dette kan ske ved at inddrage sundhedsplejersker, pædagoger, psykologer, lærere eller andre, jf. § 49. Hvis det er nødvendigt, skal kommunen lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en autoriseret psykolog.

Stk. 5. Undersøgelsen må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger, og skal i øvrigt gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader.

Stk. 6. Undersøgelsen skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være. Der skal være oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge stiller sig til foranstaltningerne, og om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Stk. 7. Undersøgelsen skal afsluttes senest 4 måneder efter, at kommunalbestyrelsen bliver opmærksom på, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte. Hvis undersøgelsen undtagelsesvis ikke kan afsluttes inden 4 måneder, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en foreløbig vurdering og snarest herefter afslutte undersøgelsen.

Stk. 8. I forbindelse med undersøgelsen skal kommunalbestyrelsen vurdere, om der skal foretages en undersøgelse af eventuelle andre børn i familien.

Stk. 9. Hvis forældremyndighedens indehaver eller den unge, der er fyldt 15 år, ikke giver samtykke, jf. stk. 1, kan undersøgelsen gennemføres uden samtykke ved at indhente de nødvendige eksisterende oplysninger, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 10. Hvis det må antages, at der kan opstå et behov for særlig støtte til et barn umiddelbart efter fødslen, skal kommunen undersøge de vordende forældres forhold nærmere. Afgørelse herom træffes med samtykke fra forældrene. Stk. 3-9 finder anvendelse ved afgørelsen.

...

§ 52. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om foranstaltninger efter stk. 3, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, jf. dog § 56. En afgørelse efter stk. 3, nr. 8, kræver tillige samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 2. Medmindre særlige forhold gør sig gældende, kan støtte kun iværksættes efter gennemførelse af en undersøgelse, jf. § 50 eller § 51. Kommunalbestyrelsen skal altid vælge den eller de mindst indgribende formålstjenlige foranstaltninger, som kan løse de problemer, der er afdækket gennem undersøgelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan iværksætte hjælp inden for følgende typer af tilbud:

1) Konsulentbistand med hensyn til barnets eller den unges forhold. Kommunalbestyrelsen kan herunder bestemme, at barnet eller den unge skal søge dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted eller lignende.

- 2) Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet.
- 3) Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer.
- 4) Døgnophold, jf. § 55, for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1, 4 og 5, eller i et botilbud, jf. § 107 eller § 144.
- 5) Aflastningsordning, jf. § 55, i en netværksplejefamilie, i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1, 2, 4 og 5.
- 6) Udpegning af en personlig rådgiver for barnet eller den unge.
- 7) Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge og for hele familien.
- 8) Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet på et anbringelsessted, jf. § 66.
- 9) Formidling af praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den unge og i den forbindelse udbetaling af godtgørelse til den unge.
- 10) Anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde økonomisk støtte til udgifter i forbindelse med foranstaltninger efter stk. 3 og yde økonomisk støtte, hvis støtten erstatter en ellers mere indgribende og omfattende foranstaltning efter stk. 3. Støtten kan ydes, når forældremyndighedens indehaver ikke selv har midler dertil.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan yde økonomisk støtte til udgifter, der bevirker, at en anbringelse uden for hjemmet kan undgås, at en hjemgivelse kan fremskyndes, eller at støtten i væsentlig grad kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og børn under et eller flere børns anbringelse uden for hjemmet.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal under en graviditet træffe afgørelse om foranstaltninger efter stk. 3, nr. 2, 3, 4, 7 eller 10, og stk. 4 og 5, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte efter fødslen. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældrene. Stk. 2 finder anvendelse ved afgørelsen.

§ 53. Samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, til en afgørelse efter § 52, stk. 3, nr. 8, skal omfatte formålet med anbringelsen, jf. § 140, stk. 5, 1. pkt.

...

§ 58. Er der en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af

1) utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge,
2) vold eller andre alvorlige overgreb,
3) misbrugsproblemer, kriminell adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge eller
4) andre adfærds eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge,
kan børn og unge-udvalget uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, træffe afgørelse om, at barnet eller den unge anbringes uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8. Der kan kun træffes en afgørelse efter 1. pkt., når der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Stk. 2. Når hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for det, kan børn og unge-udvalget beslutte, at barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet efter stk. 1, selv om forældremyndighedens indehaver og den unge giver samtykke til anbringelse efter § 52, stk. 3, nr. 8.

Stk. 3. Såfremt en ung, der er fyldt 15 år, erklærer sig enig i anbringelsen, kan børn og unge-udvalget uanset betingelserne i stk. 1 træffe afgørelse om at anbringe den unge uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8, når anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov og problemerne ikke kan løses under den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Stk. 4. Afgørelser efter stk. 1-3 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 75, når betingelserne herfor er opfyldt.

...

§ 140. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan, inden der træffes afgørelse om foranstaltninger efter § 52, § 58 eller § 76. Betyder hensynet til barnet eller den unge, at man ikke kan afvente udarbejdelsen af en handleplan, er en kortfattet angivelse af formålet med foranstaltningen tilstrækkelig. Det påhviler da kommunalbestyrelsen snarest muligt og senest inden 4 måneder at opstille en handleplan.

Stk. 2. For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for den behandling, der skal iværksættes, og for den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

Stk. 3. For unge under 18 år, der har begået voldskriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for en indsats, der kan modvirke yderli-

gere kriminalitet og yde den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en foreløbig handleplan, jf. stk. 3, senest 7 dage efter, at kommunen har modtaget dokumentation fra politiet om den begåede kriminalitet.

Stk. 5. En handleplan skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal bygge på de undersøgelser, der er gennemført, jf. § 50, og opstille mål og delmål i forhold til barnets eller den unges

- 1) udvikling og adfærd,
- 2) familieforhold,
- 3) skoleforhold,
- 4) sundhedsforhold,
- 5) fritid og venskaber og
- 6) andre relevante forhold.

Stk. 6. En handleplan skal endvidere angive indsatsens forventede varighed. I sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8, og § 58, skal en handleplan tillige angive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge opholder sig uden for hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse.

Stk. 7. For unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a, skal handleplanen indeholde en konkret plan for, hvordan den unge snarest muligt og senest ved afslutningen af sanktionen påbegynder en uddannelse eller kommer i beskæftigelse.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældrene at udarbejde en særskilt plan for støtten til forældrene i forbindelse med en anbringelse uden for hjemmet.

Forvaltningsloven: Lov nr. 571 af 19. december 1985

§ 22. En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

§ 23. Den, der har fået en afgørelse meddelt mundtligt, kan forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold. En begæring herom skal fremsættes over for myndigheden inden 14 dage efter, at parten har modtaget underretning om afgørelsen.

Stk. 2. En begæring om skriftlig begrundelse efter stk. 1 skal besvares snarest muligt. Hvis begæringen ikke er besvaret inden 14 dage efter, at begæringen er modtaget af vedkommende

myndighed, skal denne underrette parten om grunden hertil samt om, hvornår begæringen kan forventes besvaret.

§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Stk. 3. Begrundelsens indhold kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til denne til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private eller offentlige interesser, jfr. § 15.

§ 25. Afgørelser, som kan påklages til anden forvaltningsmyndighed, skal, når de meddeles skriftligt, være ledsaget af en vejledning om klageadgang med angivelse af klageinstans og oplysning om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, herunder om eventuel tidsfrist. Det gælder dog ikke, hvis afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

Stk. 2. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at klagevejledning på nærmere angivne sagsområder, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan undlades eller ske på anden måde end nævnt i stk. 1.

§ 26. Afgørelser, der kun kan indbringes for domstolene under iagttagelse af en lovbestemt frist for sagens anlæg, skal være ledsaget af oplysning herom.

Offentlighedsloven: Lov nr. 572 af 19. december 1985

§ 6. I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal en myndighed, der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, eller som på anden måde er bekendt med sådanne oplysninger, gøre notat om indholdet af oplysningerne. Det gælder dog ikke, såfremt oplysningerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Stk. 2. Justitsministeren kan for nærmere angivne områder af forvaltningsvirksomhed fastsætte regler om opbevaring m.v. af meddelelser, der udfærdiges eller modtages ved hjælp af elektronisk databehandling.

Stk. 3. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om notatpligt for nærmere angivne grupper af sager om udøvelse af anden forvaltningsvirksomhed end nævnt i stk. 1.

Lovforarbejder

Lovforslag nr. L 8 Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (anbringelsesreform), fremsat af socialministeren den 6. oktober 2004

Anden anvendt litteratur

"Håndbog om anbringelsesreformen", Servicestyrelsen, 2006

"Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier", Vejledning nr. 3 til Serviceloven, Socialministeriet 5. december 2006

"Anbringelse af børn og unge", Ankestyrelsens praksisundersøgelser 2006

"Benchmarking af kommunernes sagsbehandling", Ankestyrelsen, 2006

Ankestyrelsens hjemmeside www.ast.dk

Bilag 3 Udvalgte kommunefordelte resultater

Table 1 Afgørelsens lovmæssige korrekthed.

	Ja	Nej	I alt procent	I alt antal sager
København	30	70	100	10
Hvidovre	42	58	100	12
Høje-Taastrup	36	64	100	11
Køge	36	64	100	14
Lolland	14	86	100	14
Middelfart	38	62	100	13
Haderslev	36	64	100	14
Sønderborg	57	43	100	14
Skanderborg	20	80	100	15
Århus	58	42	100	12
Brønderslev-Dronninglund	21	79	100	14
I alt procent	36	64	100	-
I alt antal sager	51	92	-	143

Tabel 2 De ikke lovmæssigt korrekte afgørelser fordelt efter primære årsag.

	Manglende anbringelses- grundlag	Manglende grundlag for en frivillig anbringelse	Formelle fejl	I alt procent	I alt antal sager
København	0	29	71	100	7
Hvidovre	14	43	43	100	7
Høje-Taastrup	0	29	71	100	7
Køge	0	44	56	100	9
Lolland	8	8	84	100	12
Middelfart	0	0	100	100	8
Haderslev	0	0	100	100	9
Sønderborg	0	50	50	100	6
Skanderborg	0	33	67	100	12
Århus	0	0	100	100	5
Brønderslev-Dronninglund	9	18	73	100	11
I alt procent	3	23	74	100	-
I alt antal sager	3	21	68	-	92

Tabel 3 Oplysningsgrundlaget.

	Ingen oplysninger mangler	Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	Afgørende oplysninger mangler	I alt procent	I alt antal sager
København	40	30	10	20	100	10
Hvidovre	42	33	8	17	100	12
Høje-Taastrup	55	9	18	18	100	11
Køge	43	43	0	14	100	14
Lolland	36	50	7	7	100	14
Middelfart	54	38	8	0	100	13
Haderslev	43	50	7	0	100	14
Sønderborg	43	14	14	29	100	14
Skanderborg	27	40	7	27	100	15
Århus	84	8	8	0	100	12
Brønderslev-Dronninglund	71	29	0	0	100	14
I alt procent	49	32	8	11	100	-
I alt antal sager	70	46	11	16	-	143

Tabel 4 Opfylder undersøgelsen samlet set kravene i lov om social service § 50?

	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	I alt procent	I alt antal sager
København	0	43	57	100	7
Hvidovre	0	80	20	100	5
Høje-Taastrup	17	83	0	100	6
Køge	0	100	0	100	7
Lolland	10	70	20	100	10
Middelfart	43	43	14	100	7
Haderslev	17	50	33	100	6
Sønderborg	22	56	22	100	10
Skanderborg	0	70	30	100	10
Århus	40	50	10	100	10
Brønderslev-Dronninglund	55	36	9	100	11
I alt procent	21	60	19	100	-
I alt antal sager	19	53	17	-	89

Tabel 5 Opfylder handleplanen samlet set kravene i lov om social service § 140?

	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Nej	I alt procent	I alt antal sager
København	10	50	40	0	100	10
Hvidovre	0	67	33	0	100	6
Høje-Taastrup	0	50	50	0	100	4
Køge	0	75	25	0	100	8
Lolland	0	33	67	0	100	6
Middelfart	0	38	54	8	100	13
Haderslev	0	56	22	22	100	9
Sønderborg	0	80	20	0	100	10
Skanderborg	0	53	40	7	100	15
Århus	9	91	0	0	100	11
Brønderslev-Dronninglund	8	75	17	0	100	12
I alt procent	3	61	32	4	100	–
I alt antal sager	4	63	33	4	–	104

Bilag 4 Måleskema

Måleskema til undersøgelse af kommunernes praksis Anbringelsessager	
Identifikation af sagen	
Kommune	
Kommune nr.	
Sagsnr.	
Sagsbehandler (initialer)	
1. Grundoplysninger	
1.1. Barnets fødselsdato	
1.2. Køn	1. Dreng 2. Pige
1.3 Hvem har forældremyndigheden over barnet/den unge?	1. Fælles 2. Mor 3. Far 4. Andre
2. Oplysninger om kommunens afgørelse	
2.1. Dato for kommunens/børn og ungeudvalgets afgørelse?	1. Dato 2. Uoplyst
2.2. Hvad går kommunens/børn og ungeudvalgets afgørelse ud på?	§ 52, stk. 3, nr. 8 – frivillig anbringelse § 58, stk. 1, 1. pkt. – tvangsmæssig anbringelse § 58, stk. 3 – tvangsmæssig anbringelse med samtykke fra den > 15-årige
2.2.a. Dato for iværksættelse af foranstaltningen	Angiv dato Uoplyst
2.2.b. Er anbringelsen sket akut?	1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst

<p>2.3. På hvilken baggrund blev anbringelsessagen startet? (mulighed for flere krydser)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunens eget initiativ 2. Henvendelse fra barnet/ den unge selv 3. Henvendelse fra forældremyndighedsindehaver 4. Underretning fra anden i familien /bekendtskabskredsen 5. Underretning fra skole/fritidshjem eller SFO 6. Underretning fra daginstitution 7. Underretning fra sundhedsplejen eller sundhedsvæsenet i øvrigt 8. Underretning fra politi/domstolsvæsen 9. Underretning fra andre (Skriv hvem)
<p>2.3.a. Dato for kontakt til familien</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Angiv dato 2. Uoplyst <p>Bemærkninger:</p>
<p>2.3.b Dato for kontakt til fagperson</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Angiv dato: 2. Uoplyst <p>Bemærkninger:</p>
<p>3. Den materielle vurdering af kommunens afgørelse</p>	
<p>3.1. Er afgørelsen samlet set rigtig?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis 2. Nej, afgørelsen ville blive ændret, hvis det havde været en klagesag <p>Bemærkninger:</p>
<p>3.1.a. Hvis nej i spm. 3.1, skyldes det da</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anbringelsesgrundlaget er ikke til stede 2. Formelle fejl <p>Uddyb svaret</p>

3.2. I hvilket omfang er sagen oplyst?	1. Ingen oplysninger mangler 2. Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler 3. Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler 4. Afgørende oplysninger mangler Bemærkninger:
3.3 Hvor har kommunen oplysninger fra? (Sæt evt. flere krydser)	1. Barnet 2. Mor 3. Far 4. Netværket 5. Sundhedsplejerske 6. Daginstitution/pædagoger 7. Psykologer 8. Læger 9. Skole/lærere 10. Andre 11. Uoplyst Bemærkninger:
4. Vurdering af særlige sagsbehandlingsregler	
Vurdering af § 50 undersøgelsen	
4.1. Er der udfærdiget en undersøgelse efter lov om social service § 50?	1. Ja, efter 1. januar 2006 2. Nej, ingen undersøgelse foreligger Hvis nej, angiv årsag Bemærkninger:
4.1.a. Hvis ja i spm. 4.1– angiv dato for opstart § 50 undersøgelse	1. Angiv dato 2. Uoplyst Bemærkninger

4.1.b. Hvis ja i spm. 4.1 Angiv dato for afslutning af § 50 undersøgelsen	1. Angiv dato 2. Uoplyst Bemærkninger
Nedenstående spørgsmål skal kun besvares, hvis der er svaret 1. i spm. 4.1 – ellers spring til spm. 4.18	
4.2 Har forældremyndighedsindehaver givet samtykke til undersøgelsen, jf. lov om social service § 50, stk. 1, 2. pkt.?	Mor: 1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst 4. Ikke relevant (er ikke forældremyndighedsindehaver) Far: 1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst 4. ikke relevant (er ikke . forældremyndighedsindehaver) Bemærkninger:
4.3 Har den unge over 15 år givet samtykke til undersøgelsen, jf. lov om social service § 50, stk. 1, 2. pkt.? (Spørgsmålet besvares kun, hvis den unge er over 15 år)	1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst Bemærkninger:
4.4 Omfatter undersøgelsen barnets/den unges udvikling og adfærd, jf. lov om social service § 50, stk. 2, nr. 1?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant (hvis der er tale om nyfødt, der er anbragt på baggrund af oplysninger om forældre) Bemærkninger:

4.5 Omfatter undersøgelsen barnets/den unges familieforhold, jf. lov om social service § 50, stk. 2, nr. 2?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Bemærkninger:
4.6 Omfatter undersøgelsen barnets/den unges skoleforhold, jf. lov om social service § 50, stk. 2, nr. 3?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant (hvis barnet ikke har nået skolesøgende alder) Bemærkninger:
4.7 Omfatter undersøgelsen barnets/den unges sundhedsforhold, jf. lov om social service § 50, stk. 2, nr. 4?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Bemærkninger:
4.8 Omfatter undersøgelsen barnets/den unges fritidsforhold og venskaber, jf. lov om social service § 50, stk. 2, nr. 5?	I høj grad 1. I nogen grad 2. I ringe grad 3. Nej 4. Ikke relevant (hvis der er tale om nyfødt) Bemærkninger:
4.9 Omfatter undersøgelsen andre relevante forhold hos barnet/den unge, jf. lov om social service § 50, stk. 2, nr. 6?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant (hvis der ikke er andre relevante forhold)

4.10 Afdækker undersøgelsen særlige forhold for den unge over 15 år, der skal indgå ved valg af indsats for denne aldersgruppe, jf. lov om social service § 50, stk. 3, 2. pkt.?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej
4.11 Har kommunen i forbindelse med undersøgelsen vurderet, om der skal foretages en undersøgelse af andre børn i familien, jf. lov om social service § 50, stk. 8?	1. Ja 2. Nej 3. Ikke relevant (hvis ingen søskende eller der er særlige forhold/handicap hos den anbragte)
4.12 Er der oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaver(e) stiller sig til foranstaltningen, jf. lov om social service § 50, stk. 6, 2. pkt.?	1. Ja 2. Nej
4.13 Er der oplysninger om, hvordan barnet/den unge stiller sig til foranstaltningen, jf. lov om social service § 50, stk. 6, 2. pkt.?	1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst 4. Ikke relevant (barnet/den unge har ikke ønsket at blive inddraget eller ikke tilstrækkelig modenhed) Bemærkninger:
4.14 Er der oplysninger om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne, jf. lov om social service, § 50, stk. 6, 2. pkt.?	I høj grad I nogen grad I ringe grad Nej Bemærkninger:
4.15 Har kommunen på baggrund af undersøgelsen udfærdiget en begrundet stillingtagen til foranstaltningen, jf. lov om social service, § 50, stk. 6, 1. pkt.?	I høj grad I nogen grad I ringe grad Nej Bemærkninger:

4.16 Er undersøgelsen afsluttet inden for 4 måneder, jf. lov om social service, § 50, stk. 7, 1. pkt.?	1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst Hvis nej, anfør årsag: Bemærkninger:
<i>Hvis Nej, der burde have ligget en undersøgelse i spm 4.16 besvar da spm. 4.16.a:</i>	
4.16a Hvis undersøgelsen ikke er afsluttet inden for 4 måneder, er der så udarbejdet en foreløbig vurdering, jf. lov om social service, § 50, stk. 7, 2. pkt.?	1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst
4.17 Opfylder undersøgelsen, udarbejdet efter 1. jan. 2006, kravene i lov om social service § 50?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej
Vurdering af handleplanen – § 140	
4.18 Er der udarbejdet en handleplan?	1. Ja 2. Nej, ingen handleplan foreligger Hvis nej, anfør årsag
Nedenstående besvares kun, hvis der er svaret 1. i spm. 4.18 – ellers springes til spm. 5.1	
4.19 Angiver handleplanen formålet med indsatsen, jf. lov om social service § 140, stk. 5, 1. pkt.?	I høj grad I nogen grad I ringe grad Nej
4.20 Angiver handleplanen, hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet, jf. lov om social service § 140, stk. 5, 1. pkt.?	I høj grad I nogen grad I ringe grad Nej

4.21 Er der opstillet mål og delmål med hensyn til barnets/den unges udvikling og adfærd, jf. lov om social service § 140, stk. 5, 2. pkt., nr. 1?	I høj grad I nogen grad I ringe grad Nej
4.22 Er der opstillet mål og delmål med hensyn til barnets/den unges familieforhold, jf. lov om social service § 140, stk. 5, 2. pkt., nr. 2?	I høj grad I nogen grad I ringe grad Nej
4.23 Er der opstillet mål og delmål med hensyn til barnets/den unges skoleforhold, jf. lov om social service § 140, stk. 5, 2. pkt., nr. 3?	I høj grad I nogen grad I ringe grad Nej Ikke relevant (hvis barnet ikke har nået skolesøgende alder)
4.24 Er der opstillet mål og delmål med hensyn til barnets/den unges sundhedsforhold, jf. lov om social service § 140, stk. 5, 2. pkt., nr. 4?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej
4.25 Er der opstillet mål og delmål med hensyn til barnets/den unges fritid og venskaber, jf. lov om social service § 140, stk. 5, 2. pkt., nr. 5?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant(hvis barnet er nyfødt)
4.26 Er der opstillet mål og delmål med hensyn til andre relevante forhold hos barnet/den unge, jf. lov om social service § 140, stk. 5, 2. pkt., nr. 6?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant(hvis der ikke er relevante forhold at anføre)
4.27 Er indsatsens forventede varighed angivet i handleplanen, jf. lov om social service § 140, stk. 6, 1. pkt.?	1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst

4.28 Angiver handleplanen hvilke former for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet/den unge opholder sig uden for hjemmet, jf. lov om social service § 140, stk. 6, 2. pkt.?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej
4.29 Er moderen tilbudt en særskilt handleplan, jf. lov om social service § 140, stk. 7?	1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst 4. Ikke relevant
4.30 Er faderen tilbudt en særskilt handleplan, jf. lov om social service § 140, stk. 7?	1. Ja 2. Nej 3. Uoplyst 4. Ikke relevant
4.31 Opfylder handleplanen udarbejdet efter 1. jan. 2006 kravene i lov om social service § 140?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej
4.32 Har forældremyndighedsindehavere(n) givet samtykke, som omfatter formålet med anbringelsen, jf. lov om social service § 53?	1. Ja 2. Nej Hvis nej, anfør årsag:
4.33 Har den unge over 15 år givet samtykke, som omfatter formålet med anbringelsen, jf. lov om social service § 53?	1. Ja 2. Nej Hvis nej, anfør årsag
Vurdering af børnesamtalen	
4.34 Er der gennemført en samtale med barnet, jf. § 48?	1. Ja 2. Nej Hvis nej, anfør årsag

5. Vurdering af formelle regler i øvrigt	
5.1. Hvilken form har afgørelsen?	1. Skriftlig afgørelse 2. Skriftligt notat i kommunens journal 3. Indstillingsnotat 4. Samtykke erklæring 5. Anden form – anfør hvilken
5.2 Hvis der er givet en skriftlig afgørelse, er den så i overensstemmelse med FVL §§ 22-24?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej
5.3 Er klagevejledningen korrekt, jf. FVL § 25? (Skal kun besvares for tvangsmæssige anbringelser)	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant (hvis der er tale om formandsafgørelse, som ikke blev godkendt af børn og ungeudvalget)
5.4 Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger om formaliteten?	1. Ja 2. Nej

